

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG23956
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	94
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 94

PEG
TO
PERSPIRE

peg n कीलः (ifc आ) MBh, etc अवकीलकः

MBh 14.1236 शङ्कुः m RV, etc शङ्का

MBh, R, SarngS आसङ्गकाष्ठम् Bear 11.45

(used with the arani) पात्रः KatySr 4, Sch

धुर f निर्यूहम् (निर्यूहः) L often v.I. fo

निर्यूह) L पुष्पलकः L मत्तवारणम् L

शिवः L.

a bamboo peg at the lower end of a lute वैशङ्काका

L a bamboo p. at the lower end of a Vīna वैशङ्काका L

being at a p. शककास्थ mfn ApSr being on a p.

शककास्थ mfn ApSr fit for a p. शककास्थ mfn Hcar

having a p. शककास्थ mfn Katy'Sr a kind of p. (esp. for

hanging woven cloth or skins upon) मयूरवः RV, AV,

Br, SrS a kind of p. on the vessel shaped like a teat

स्तनः (or स्तनम् g अर्ध्यादि ifc f आ or

द्व) SBr an opposite p. प्रतिकीलः Pat a p. in the wall

to hang things upon नागदन्तः Panc, Kathas नागदन्तः

Var, Hit a p. in wall नागनिर्युतः L, नागदन्त the p.

of a lute कृणिका L, कलिका, निवन्धनम् L

p, of the axle धुरः (esp. ifc) MBh, etc a p.

projecting from a wall शाकारम् (only L), शाकार ,

हारिदन्तः MW ' p. receptacle ' (a hole for a pin

शाङ्खानम् Kaus' a p. to hang things upon निर्यूहम्,

निर्यूहः § Siddh) L serving as a p. शाङ्ख्य mfn

Hear a small p. शाङ्ख्यः KatySr, Sch, शाङ्ख्यः RV

(MS शाङ्ख्यः) ~~to be joined together~~ a wooden p.

to be joined together by pegs mfn ApSr.

शय्या

RV, AV, Br, Gr¹SrS a wooden p. driven into

the ground for the support of staff of Indra's banner

मातृका

VarBrS .

to be joined together by pegs संतुद्य mfn Ap¹Srhaving gold p. हिरण्यशम्य mfn RV having 2 p. द्विस्तना,

द्विस्तनी .

¹SBr, ¹Katy¹Sr, Comm .

the bird *Pelicanus fuscicollis* गात्रसम्भवः L .

a pellet of clay लाटगुटिका Mricch .

pellucid adj स्वच्छ f(आ) R, Pāncat, etc

स्वच्छ .

rendering pellucid प्रसादक Mn .

pellucidness n प्रसादकः (ifc f आ) Up,

Kalid, etc .

to pelt with व्यध cl 4 ('hāsup 26.72) विदयति

(ep. also विदयते) (instr) P, AV, .

pelvis n वसि m f (also written वसिते) .

pen n લેરવની MarBrG, Heat અક્ષરજનની

અક્ષરતૂલિકા — અવેશઃ L — કાળિકા

L — માપિપશઃ L, માપિપ્રશૂ f L — વર્ણતૂલિ, વર્ણમૂલિક

વર્ણતૂલો f L — વર્ણમાત્ર f L — વર્ણાક્રુણ L

શ્રીત્કરણ m'n L .

a particular flourish of the pen indicating an oft-

recurring word વાલ્કપદમ .

belonging to a pen ત્રજી min VS near a cattle p.

જાવજગ ind BhP whose p. is a rock અરમજગ

min 4.1.13, 10.139.6 .

a double penalty द्विपायम्

L the p. conse-

quent on sins committed in a former birth पूर्वदुष्कृतभागः

MW .

penance n तपस n PY 9.113.2, 10, AV, etc

संतापः

(ifc f आ) Bh, Kir कृच्छः,

कृच्छम्

Gaut, In, etc (āndrayana) चान्द्रम

(scil. जत)

Prāyśc

दोषनिर्घातः

Āpast

प्रायश्चित्तम् L जाननम् L प्रगाढम्

V सुतिकरः (only) संचयि f

Kuttānim साधनम् (ifc f आ) (only L) .

accomplished by penance तपसिद्ध mfn bound

to perform p. प्रायश्चितीय mfn (प्रायश्चितीयता)

In 11.47 companion in p. तपसहायः Bear going p.

प्रतात् mf (अन्ती) n 11.48 ending with p. तपोन्त

mfn in 11.235 excellent in p. तपोवरिष्ठ mfn Bear a

form of p. शिरुकृच्छ्रम् Vas ' going to heaven by

long p. ' (N. of a chapter of SivaP) दीर्घतपःस्वर्णाम्

great p. (used as N. of Vishnu) महापुरुषम् IBh hav

ing p. as a body तपस्तनु mfn JaimP an inferior p.

lastin nly six days कुच्यते Ap a kind of lunar p

शिवमन्त्रम् Mn 11.217 a kind of p. पदककुच्यते

Susr कुकुच्यते Matsya प्राजापत्यः

(with कुकुच्यते, पुपवास) Mn 11.105, Yājñ, etc

कुकुच्यते Cat महापराकः Heat

मानवम् Prayasc मानवीयम् Kull

मूत्रकृच्छ्रः, मूत्रकृच्छ्रम् Vishn — यावककृच्छ्रः

Prayasc — श्रीकृच्छ्रः Prayasc — शिशुकृच्छ्रातिकृच्छ्रम्

L — सप्तपराकः Rāmat'p — सैतापनः, सैतापनम्

(with or without कृच्छ्र) Baudh, in 11.124, etc —

सैमायनम् Yājñ — साम्यः, साम्यम् Yājñ, Garuḍa

— साम्यकृच्छ्रः, साम्यकृच्छ्रम् W — (eating

only ground rice for twelve days) वसुत्रतम् L —

(feeding for a month on only barley prepared with cow's

urine) वज्रः, वज्रम् L a kind of p. in which barley

cooked in cow's urine is eaten गोमूत्र-पक्वम् L a kind of

self p. गौतमिकम्, गौतमी Cat a kind of severe p.

महासांतपनः Yājñ _____ (inflicted especially for

eating unclean animal food) अतिशान्तपनम् leaf p.

पणक्ति-चक्रम् Vishn, Yājñ the lunar p. of children

(eating four mouthfuls at sun-rise and four mouth fuls at

sun-set for a month) शिशुचान्द्रायणम् Baidh , Mn 11.219

one who does p. प्रायश्चित्तिन mfn with one who has

devoted himself to religious p. निरस्तराग mfn one

who has performed p. कृत्वा पश्चात् mfn _____

कृतविपश्चित् mfn In 11.190 one who intends to do p.

for द्वयसिद्धि mfn (acc) BhP 10.82.6 one who performs

ms p. प्रायश्चित्तमत् mfn TāndBr the ordinary and the

extra ordinary p. कृच्छ्रतिकृच्छ्रौ n du Gaut 19.20, In 11.20

a particular kind of religious p. कृच्छ्रः, कृच्छ्रः

In, Tājñ a particular p. (in which for a month only

ground rice with water is eaten) वरुणकृच्छ्रः L

a particular p. lasting for 3 days (eating only food pre-

pared with barley) वज्राभिषवणम् L a particular severe

p. वृक्षतपस n. a particular sort of p. (consisti

g in alternate suppression and emission of breath)

कपालभाती a p. consisting in drinking only rice-water

वारणकृच्छ्रः Prayasc p. consisting in striving to att-

ain knowledge ज्ञानतपस n. the p. grove at Badari

मदरीतपोवनम् Kir p. for drinking spirits सुरापानप्रायश्चित्तम्

सुरापानप्रायश्चित्तम् a p. for drinking water given by

अण्डा शूद्रादकपानप्रायश्चित्तम् p. for killing the embryo

गर्भव्यासाधिनम् p. for violating a teacher's bed

गुरु तत्पत्रम् In 11.171 the p. hermitage at Ladari

वदरीतपोवनम् in the p. is cured by sacrificing or

a sudra शूद्राजक प्रायश्चित्तम् performing a p. कृच्छ्रवर्तिन

mfn Kam कृच्छ्रवर्तिन mfn Sch on Pan 6.2.47

performing very severe p. सुमहातपस्य mfn Sch the

practice of p. तपोयोगः In 1.41 practising severe

p. महातपस्य mfn in, with, & महातपस्विन mfn with

per-eminent in p. तपःप्रधान mfn Bear resting in water

as kind of p. सर्वविशेष mfn Mh, Hariv, Pur a sort of

p. (drinking an infusion of the leaves of various plants

and Kusa grass for a given time) पञ्चकृच्छ्रं L _____

(eating and fasting on alternate nights) पञ्चकृच्छ्रं

Yājñ a treasury of p. तपोनिधानम् Bear undergoing a

p. कृच्छ्रकृत mfn Yājñ 3.328, कृच्छ्रगत mfn Mh .

containing all penances सर्वतपोभय mf(ई) n

Pāncar .

to be obliged to perform penance प्रायश्चित्तीय

Nom प्रायश्चिनीयेत in, h .

to do penance परिपु pass परिप्येत,

परिप्यति

MBh, Kāv, etc क्षप cl 1

क्षपति, क्षपते

SV, Kaus, in 5.69, etc विद्यत

caus विद्यातयति IV संक्षप संक्षपति MBh

to perform p. धृ (with तपस) BhP to undergo p.

परिपु (with तपस) R, etc सतपु

pass सतप्येत (cp. also सतप्यति) (3 sg impers with

ren o pers) R, etc तप caus तापयति,

तापयते

pass

तापयते

Hh 3.8199 .

penciln 1

I कुर्यिका

L

कूची

Susr

कूची

ivya 36

(brush)

दूषिका

L

(for painting or applying Collyrium) शालिका

SBr, etc .

2 I देखनी

Hh, arBrS, Heat

आदेखनी

L वर्णमातृ f L वर्णवर्ति, वर्णवर्तिका f L

वर्णवर्तिका, वर्णवर्तिका ^{वर्णवर्तिका} f L .

a pencil for writing वर्णवर्तिका वर्णिका

L.

having his face radiant with glittering pendants

कुण्डलाद्योति तानन nfn .

pendent adj कक्ष f (आ) Sch, Kāv, etc,

कक्षित Sch, कक्षित Kalid पक्षित f(आ)

Katy. r, Sch, Kāv, Hariv, R कक्षित VarBr

कक्षित सार P, Kalid, etc .

having pendent earrings कक्षित having p.

ornaments कक्षित Kalit a woman with p.

कक्षपयोधरा

breasts कक्षकक्ष Sch .

pendulosity of curls कर्णकलहम् .

pendulous adj व्याकम्बित् Kathas, Kāv, etc _____

प्राकम्ब f(आ) (generally ibc) Kātyā'r, Sch, Kathas, etc

Kāv, Kathas, etc _____ प्रकम्बित Kathas _____ विकम्बित

Kāv, Kathas, etc _____ विकम्बित Kathas, Kāv _____

(as arms) विकम्ब R _____ विकम्ब _____

संज्ञिन

Susr

र-स्त

, Kalid, etc .

being pendulous

प्रकम्बिता

Kād

' having a p.fleshy purse hanging from the throat ' (the bird called

Adjutant or Ardea Argala)

अकिण्ड

having p. curls

लम्बालक

man hashaving p. ears

लम्बकर्ण

३(आ, ई)

fish, having p. testicles

ससामुक्

Susr

ak

a kinof p. ornament

सैदोका, सैदोका

Pancar .

pendulousness n विकम्बः सस्तता

Kir, Sch . .

penetrable adj त्रवनीय व्याप्य

BhP, Kap, Sch, Tarkas .

penetrate vb I समाविश समाविशति 133h, Hariv,

ur व्याविश व्याविशति RV, 8' ur अभ्याविश

PĀ
133h विगाह विगाहते (ep. also विगाहति)

RV, etc प्रगाह प्रगाहते IV व्यवगाह

व्यवगाहते (rarely व्यवगाहति) 133h उपगाह

उपगाह P R विविश विविशति (अभ्यन्तरम्)

MaitrUp अभिप्रगाह अभिप्रगाहते RV 9.99.2 &

110.2 गाह cl 1 गाहते (ep. also गाहति)

प्रतिगाह् प्रतिगाहते R .

II अक्षर cl 1,5 अक्षति, अक्षणीति अतिवृद्ध

AV (with rays) अतिनिष्ठन् PV 1.141.13

अनुय्यक् cl 4 अनुविद्यति अनुसंयर् (as a

sound) अवस्तृ अवस्तृणाति Fir 14.29 (as

sound or as fame) अवस्था Fir 13.18/5 अव

(in classical Sanskrit only) अभ्रुते Naich, Bhatt 2.

30 आतन् PV उपन्याचर् उपन्याचरति

BBr 6.5.4.10 नितन् नितनोति, नितनुते PV

— नितुद् नितुदति, नितुडते (नितुन्दते)

RV 1.58.1) PV, AV — न्यवचर् न्यवचरति ITI —

प्रतिभिद् प्रतिभिन्ते IBh, — प्ररी प्ररीयते

RV 5.7.8 — प्रसंचक्ष प्रसंचष्टे Hyayas, Sch —

मुर्ध् cl 1 (Thātup 7.32) मूर्च्छति Kālid —

विनिक्ष् विनिक्षति RV, AV — व्यतिग व्यतिगति

R — व्यृष व्यृषति RV — समनुगम् समनुगच्छति

MBh .

III स्तास्व cl 1 स्तास्वति Thātup 5.13 .

to penetrate entirely into समभ्यवे समभ्यवेति

(acc) SBr to p. into निविश निविशते (rarely

निविशति) (acc or loc) — निमज्ज निमज्जाति

निमज्जाते Br, Mn, MTh, etc — अभिगाह I

(acc) PV 10.103.7 to p. thoroughly समश समभ्योति, समभ्युते

to p. to अभ्यत्त (acc) PV 10.53.8 — संस्पृश

संस्पृशति (rarely संस्पृशते) MTh, Kathās, BhP,

Jātakam — स्पृश cl 6 (Dhātup 28.128) स्पृशति

(m.c. also स्पृशते) (loc or acc) MTh, P, etc to p. to

a person's heart हृदि cl 1 ('hātup 19.24) कथयति

(with हृदि and gen) Kathās .

to be penetrated विगाह pass विगाह्यते Kāv,

Pāncat .

to cause to penetrate into a battle निमज्ज

caus निमज्जयति (with समेरे, संग्रामे etc) 17h .

penetrated adj अतिनृणः VS — अनुसभूत

Ch¹p — अनुविद्ध — परिभावित Bh² — निभिन्न

— विद्ध AV, etc — वेधित L, विद्ध —

व्यस्त — व्यूत MW .

an ear penetrated by sound गाढकर्णः Bh² L.29.40

p. by love गन्मशाविष्ट R n. into निविष्ट (also with

अन्तर) RV, etc — निमग्न (loc or camp) Br,

Up, Mh, etc p. with frost (as the west wind in the cold

season) हिमविद्ध MW p. with joy हर्षाविष्ट Pāncat

thoroughly p. by (as the universe by spirit) व्याप्त

SvetUp, Bhag, B, etc thoroughly p. by the quality of

goodness सत्त्वसमाविष्ट Bhag (a weapon) that has deeply

p. विगाढ MBh .

to be penetrated प्रवेष्टव्य Kāv, Ka has _____

भेद्य _____ आपनीय Nir not to be p. उभोर

f(भा) to be p. into (with the mind) वेष्टव्य

mundip very difficult to be p. सुदुष्पार Vishn .

one should penetrate into प्रवेष्टव्यम् (loc) in, Bh.

one who penetrates (said of Agni) विगाह

mfn PV 3.3.5

गाहितृ

mfn w

उल्लवेष्ट

mfn .~~xxxxxxx~~

one who has penetrated beyond वितीर्ण mfn Vir 8.

one who has p. the heart लग्न mfn (with हृदये) .

one who penetrates into विगाह mfn (gan)

Bhatt .

penetrating adj कुशाग्रीय Pan 5.3.105

नेत्रेधिक विद्य (ifc) अनुपभूत RV

8.58.2 अनुभर्तु (त्री) (EBD) PV 1.8.6

अनुसारक, अनुसारिन अविकुण्ठ BhP आतनि

PV 2.1.10 उद्दिद भेदिन R विकुण्ठ

BhP नितौदिन RV, AV विभूति Nir

विभवन EV व्यानशि (with acc) RV

समाधिष्ठित (acc) Car .

having a penetrating mind विमनस् RV 10.82.2

नैवेदिकप्रश्न L making a p. sound गाढवचस्य m

Gal not kept back from i.e. p. every-where सवत्राप्रतिघ

RV p. everywhere लोकम्युण Bham विश्वायन

Hariv p. into संचारिन् (comp) Near p. the sky

रजस्तुर RV p. to स्पर्शिन् (only ifc) Rajat, Bhp

thoroughly p. अन्तगत TS ~~very~~ TS very p. गम्भीरिवद्य

the condition of penetrating उत्प्रेष्टुलम् NrisUp

p. every-where (as a king by means of spies) माकृतव्रतम्

the state of p. उत्प्रेष्टुलम् NrisUp .

the being penetrated with विद्वलम् ChUp, Sch .

a desire to penetrate विभिन्ना (with acc or gen)

MBh, Kād .

penetration n समावेशः PPrāt, Hariv _____

निर्वेद्यः ivyāv _____ वेद्यः VarBrS, Rājat, Sarvac

_____ वेद्यनम् _____ व्यातिभेदः Nyāyas _____

व्यवायः _____, सुस्र _____ व्यापनम् Sāh, Sāy on p. 1.

113.14 _____ स्फुरणम् L, स्फुरण Mahāvya .

consisting in penetration वेद्यमय mī(इ) n Cat

p. into संचारिता (comp) Mcar _____ प्रवेशनम् (loc

g n comp : KātyŚr, Yājñ, _____, etc _____ प्रवेशः (ifc f

_____) (loc gen ith or without अन्तर or comp)

Mh, Kav, etc relating to p. निर्वेदाभागीय मfn L .

the grain Penicillaria spicata इक्षुपत्र L.

peninsula द्वीपः, द्वीपम्   PT, SBr, h, etc .

penis n द्वीपः   DV, AV, VS, TS   मेदूम्, मेदूः

(L) AV, etc   मेदूक्तः   L   मेदू   Bhp

अवशिष्टः   SamavBr   एक   (according to

some)   कामकता   L   कौशः   मु, कौशम्

L   जयन्म   L   नद   नराडुम्
नराडुम्

L नागलता L पिण्डिकम् LingaP

^{११}पाकणम Susr प्रमहनम ^{मशिन}~~मोहन~~ m L

मदनाकुशः L (?) मुष्टि m f Madidh on

VS 23.2L लोतः Gal (met) वैतसः AV

^{११}वैतसदण्डः SBr 11.5.1.1 शङ्कु m L

शङ्कुः AV .

a factions^u term for the penis ललाटमुग m VS

glans p. गण m (f only L इ f Sinhas) Susr a kind

of bandage applied to the p. प्रतीली f Susr (mucus)

secreted on the p. लिङ्गजः Gal one whose p. hands low

नीचमिदः

TandBr, Laty the p. of an elephant

असूहः

L .

showing penitence कृतपश्चात्ताप

mfn .

penitent adj अनुतापिन — गृहीतपश्चात्ताप

Ratnav — अनुशगिन, अनुशयवत् — क्षुण्णमनस

W — शिवदिरः Un, Vr .

to be very penitent समनुतप pass समनुतप्यते

MBh .

penniless adj निर्निष्ठा Tricch 2.6 .

pennon n पताका (ifc f आ) Br, Mch, Kav,

etc .

the pennon of a banner उच्छुद्ध .

pent up वेदु धान RV 1.52.10, etc _____ (as

rivers) वृत् mfn RV _____ (as rivers) व्राण

mfn RV .

pentad n पञ्चक Hariv, Var, etc .

pentagon n पञ्चभुजः । — पञ्चकोणः col .

pentagonal n पञ्चभुजः .

Pentapetes phoenicea वन्धुकः Kav, Mathas, Pus

वन्धुकः L लन्धु mL, वन्धुक

लन्धुकि mL लन्धुरः (only L)

वन्धुकः L गद्यार्द्धिकः Dhpr रक्तकः

L रक्तपुष्पः, रक्तवर्गः रागपुष्पः,

रागपुष्पः L सूर्यभक्तः, सूर्यभक्तकः L.

deep-red like the blossom of Pentapetes phoenicea

वन्धुजीवाभिताम mfn Hariv the plant P. phoenicea

अरुणपुष्पी L , अर्कवल्लभः L the flower of P.

phoenicea कन्धुकुपुष्पम्   titus , कन्धुजीवम्

Kāv, Susr   P. phoenicea (a plant with a red flower with

a red flower which opens at mid day and withers away the

next morning) कन्धुजीवः , कन्धुजीवकः   L. Susr .

Pentaptera arjuna पृथाजठु

L _____

वीरतरु

m L

वीरवृक्षः

L

हे द्रागवर्तिनः

m L .

the tree Pentaptera arjuna

अश्महरु

L ,

श्वसनेश्वरः

L

.

entaptera tomentosa शोषणी पीतनः L.

शोषणी
ह्रस्वोपध L.

having a ~~h~~ short penultimate ह्रस्वोपध nfn

A having a vowel as n. letter स्वरोपध nfn Prāt

having any n. letter सर्वोपध nfn Prāt ' having no

n. ' (a letter or syllable (as a sibilant or h) not

preceded by another) अनुपधः (in Pr) a n. ~~letter~~

letter उपधा $\bar{P}an$, $R\bar{P}rāt$, $A\bar{P}rāt$, Nir , etc (a word)

the p. letter of which is not a conjunct consonant

असंयोगोपधा mfn $\bar{P}an$ 4.1.54 together with a p.

letter or sound सहोपधा mfn $R\bar{P}rāt$ with the p.

letter सोपधा mfn $V\bar{P}rāt$.

penury n दरिद्रता

Pāncat 2, Tricch, Bhartr,

Naish, etc, दरिद्रत्वम्

Rajat .

peon n पदातिकः (ifc f आ) L _____ (in

chess) पदाति

m Pāncat .

people n I लोकः m pl 'n, 'h, etc

लोकिकः MBh जनः (नृणां)

etc प्रजा (ifc f आ) , etc जन्म

R 2, 10.12.6, IV 13.4.43 जन्मन n 2.26.3,

3.15.2 जनपदः or जनपदाः n pl TBr 2,

AitBr 8.14, Br 13f, etc विशः f pl

विशम, विशा, विश राष्ट्रः (MBh 13.3050)

राष्ट्रम् Mn, MBh, etc .

II (as opposed to the chief) क्षाणी

_____ व्यासाः m pl 2.12.7, 10.127.5 _____ पर्वणशः

f pl RV, IV 13.1.38, Bh 10.27.2 _____ जगतः m pl

Rajat 3.494, जगती L _____ जगन्ति n pl pr 10.

$\frac{50}{11}$ (Sāh & Kuval) _____ नराः m pl _____ नृ n

(mostly pl) RV, etc _____ पुरुषाः n pl _____ पुरुषाः

m pl _____ पुरुषजनः m ss lancad _____ पुरु m

RV _____ मर्याः m pl _____ नीराः m pl _____ वृजन्यम

RV 9.97.23 _____ सामुद्रनिष्कृताः m pl _____ हरशः

m pl Naigh 2.3, मनुष्याः.

according to people अनुजनम in all p.

निश्वागु n the Apsaras p. सुरकामिनीजनाह ,

सुरपासुकाजनः being of the same p. सामानजनपद

mfn Kātyār belonging to an evil set o p. कुगणिन mfn

Lalit belonging to the p. जन्य mfn 4.55.5, 9.49.

2, Ter 1, Tāngya'r, hādya'r care for one's own p.

स्वराष्ट्रनिन्ता L consisting of ba p. (company) दीर्जन

mf(इ)n Talac ' crowded with p. ' जनवत् mfn

Car 1.8.1.63 from p. लोकतः R, Mathās from U.'s talk

9
लोक्तः

ins., Kathas kind to p. जनीन

mfn Inscr 'lord of the p.' (a king socereign) विशाम

(with पतिः or नाशः or दुस्वरः etc), (app-

lied to Indra) विशपति mfn, AV, TS a man of the

p. विशय mfn AV, VS a multitude of p. जनीयः

R 1.77.8, 2.10.4 near the p. उपजनम् in Vir 4.1

on a spot filled with p. जनवति loc in Var 1.3.1.63

on the part of the p. of लोक्तः in VarBr one of

the p. जनः (वृषादि) Vir 2.42 & 47 'p. insurer'

जगद्वधुः

(a demon) जगद्वधुः, जगद्वधुः, m the

p. in the west पश्चिमजनाः m pl Var the p. kat erochen

(in the sense of those who settle on the soil विक्र

f sg विशः f pl Var, etc the p. of a country to the

north-west of Hindustan proper महाः m pl Var, etc महाः

m pl the p. of a household जन्मन n PV the p. of

Bengal हरिकैकायाः m pl the p. of the east प्राञ्यः

m pl Var 1.1.75, etc the p. of the Pāncālas पाञ्चाळाः

m pl Var, etc the p. of the Paundras पौण्ड्रकाः m

pl n, Var, Pariv, Pur the p. of Videha विदेहाः m pl

' p. protecting ' (H. of a man) विराम्य 27857

६ अश्वत्थ ' p.'s gift ' (silver) प्रजादानम्

' p.'s moon ' (honorific H. of a prince) प्रजाचन्द्रः

Rajat p. 's talk लोकवचनम् Pāncat relating to the

p. शिरः mfn RV 4.55.5, 9.49.2, 10r 1, TāndyaBr, ShadvBr

ruling all p. विश्वजनीन mfn IV spread among many p.

बाहुजन्य mfn L supporting the p. विशं भक्तम्

10r, 10ch surrounded by many p. बहुजन mf(अ) n 10r

together with p. सजन mfn Rajat with the p. सलोक्

mfn Cat, सलोक् mfn 10ch.

peopled adj वासित

W.

thickly peopled बहुकानिष्ठ Aitv .

pepper n ग्रन्थीकम् Susr 4.37.35, 6.42.23, ग्रन्थीपर्णक

L — ग्रन्थीक Susr, ग्रन्थीकम् L — कृषकम्

Susr — द्युमपतनम् Bhpr — आपनम् I.

— चर्मवन्धनम् Npr — पालितम् L —

भूतनाशनः L — मृष्टम् L — यवनप्रियम्

L यवनाष्टम L वर्तिक L _____

वीरम (only) वेणुजम L _____

शाकाष्टम L शिरानुतम L सर्वाहितम

L .

betel pepper कामेजनवी For , कामदा Npr

black p. मरिचम susr , मरीचः L , तीक्ष्णः Npr

, कृष्णम susr , कृष्णम , श्रीषणशाब्दी

L , कृष्णम L , इयामम L , इयामवल्ली L ,

इयामवल्ली W , उल्काचः L , कफनिरोधिन L

कफवेरिण ML, कोककम L, कोकम L,

चन्दकम L, दारुपत्तनम L, मल्लजम L,

कोहारव्याम L, वक्रितम L, विराकृतम L, वृत्तफलम

L, वैपुनाम L, वेल्हजम L, वेल्हलम L, शुद्धम

L, श्रावकम L ground p. शारिचम (with पूर्ण)

Deriv a grove of p. plants शारीचम Each a kind of

betel p. दूषणीया L a kind of p. कारञ्जी L,

कुरवी L, कुकुम्बी L, जीवनेत्री L, जीवाका,

जीवका L, ताम्रा L, पावेती L, श्रद्धभूमिजा

L, लम्बदन्ता, लम्बवीजा L, शैकजाता L, सर्पिदन्ता

L, सर्पिद्वी L, सिंहकश्या L, शैकी L long p.

पिप्पली f Āpast, कणा Susr, कषणा Susr,

शौण्डी Bhpr, मगधा, मगधोदता Susr,

मागाधिका, मागाधिकाः sg and pl Susr, Samas,

मागधा L, मागधी L, एरण्डा L, कटि,

करी L, करीक inc, करी L, कटुबीजा L,

कृकरा, कृकला L, क्रीञ्जादनम L, तण्डुलफला L,

तिक्ततण्डुला L, तीक्ष्णतण्डुला L, तैजसी val,

चञ्चला L, चपला L, जटिला L, जन्दकि mL

पिशङ्गः

m f L , जोदानी L, (?) रसायनम्

(sometimes following the gender of the word to which it

refers) L, वृषलम् L, ^{१११}वेदही L, व्यक्तगन्धा-

(only L), सिञ्चता L (v.l. सिञ्चिता), सूक्ष्मतण्डुला

L consisting of long p. ^{१११}वेदहीमय mf (ई) n Vas the

root of long p. चटकाशिरस n Bhpr 5.1.64, चटका L

Sch, चटिका L, पिप्पलीमूलम् Bhpr, कटुग्रन्थि m L ,

कटुमूलम् L, कटूषणम् , कोलमूलम् L, ग्रन्थीकम्

made of pepper मारिच mfn p. an salt पिप्पली-

लवणे n du R the p. shrub मारिचः F, Var, Susr,

मारिचक्षुपः, मरीचः Hariv. मरीचक्षुप pounded p.

मारिचम (with चूर्ण) Hariv prepared with p.

मारिचिक mfn Pan 4.4.3, Sch seasoned with p. मारिचिक

mfn Pan 4.4.3, Sch white p. सितमारिचम L, कुष्ठनाशनाः

L, धवकम L, कहुकम L, सितवलीजम L,

सितारवाम L wild p. वनपिप्पली L, क्षुद्रपिप्पली

L, वनपिप्पली, वनकणा L, सूक्ष्मपिप्पली L

peppered adj मारिचिक

Van 4.4.3, Sch .

much peppered अत्यन्तमारिचिक

Car .

peppery adj मारिच

perambulate vb विधात् विधातुः R .

at each perambulation from left to right of the

sacred fire प्रतिवदिप्रदक्षिणम् ind Kathās .

perceivable adj उपलब्ध — निग्रही

Kār on Tān — अभिविज्ञा P — चेहा P 1.5

— निशाप्रशित्त्या Lāty, sch — विज्ञित P, TBr.

not perceivable अविकल्पित BhP, आव्यक्तिक

Comm on Nyāyas p. by light भासावेतु P 10.20.3 .

perceive vb I दृपलभ दृपलभते _____

सामुपलभ सामुपलभते (en. als सामुपलभति) VarBrS

_____ लभ cl 1 (Dhātup 23.6) लभते (en. also

लभति, लभते) Kathās, Kull _____ परिज्ञा परिजानाति,

परिजानीते RV, etc _____ प्रज्ञा प्रजानाति

MBh, Kav, etc _____ अभिज्ञा अभिजानाति, अभिजानीते

_____ समज्ञा MBh, Hariv, etc _____ (entirely)

समभिज्ञा MBh _____ प्रतिज्ञा, प्रतिजानीते MBh, Hariv

_____ ज्ञा cl 9 जानाति, जानीते RV, etc _____

समुपज्ञा समुपजानाति, समुपजानीते

W

— अभिविज्ञा AitBr — आज्ञा आजानाति

RV

1.94.8, 1.6.3, 3Br, TāṇḍyaBr — उपलक्ष उपलक्षयति

उपलक्षयते

उपलक्षयति, ४ āsvār, Sankhār, Mh, Susr, etc —

संलक्ष संलक्षयति संलक्षयते Mh, āv, etc — लक्ष

cl 10 (Athap 32.5, 33.23) लक्षयति, लक्षयते WairUp

Mh, Bhp, etc — विलक्ष विलक्षयति, विलक्षयते

Mh, Bhp — लक्ष cl 1 लक्षते Bhp, Kathās —

समुपलक्ष समुपलक्षयति, समुपलक्षयते Mh —

अभ्युपलक्ष R 5.29.11 — अनुभू — समनुभू

समनुभक्ति Ragh — ग्रह cl 9 गृह्णाति,

गृह्णाति, गृह्णीते

(with the organs

of sense or with मनस्) RV 1.139.10 & 145.2, TS 1.18, 3.22

14 — (with one's senses) अवग्रह अवगृह्णाति

BhP, Pusr — विग्रह विगृह्णाति, विगृह्णीते (Ved

also विगृह्णाति, विगृह्णीते) BhP — उपोद्ग्रह

उपोद्गृह्णाति Chap 4.2.4 — प्रतिबुध्य प्रतिबुध्यते

(ep. also प्रतिबुध्यते) Bh, AM, Tr, BhP — अवबुध्य

अवबुध्यते — विबुध्य विबुध्यते BhP —

बुध्य cl 1 बोधाति, बोधाते cl 4 बुध्यते (ep.

also बुध्यति) PV, etc — संविद् caus संवेदयति

Bhatt — संविद् संवेत्ति, संवेत्ते susr —

प्रतिविद् प्रतिवेत्ति RV — विद् cl 2 वेत्ति

PV, etc — उद्दीक्ष उद्दीक्षते Śak, Ratnāv, Amar, etc

— अवेक्ष अवेक्षते RV 8.79.9, R, Bham, etc —

निरीक्ष निरीक्षते (निरीक्षते) Var, Bh, Kā, etc

— प्रातिवीक्ष only ind p प्रातिवीक्ष्य —

प्रसमीक्ष प्रसमीक्षते

Mn, MBh, etc _____

गिरिवेश — अभिवीक्ष अभिवीक्षते (rarely P

AitUp) Bh, Mn, etc _____

सम्प्रेक्ष MBh, Kāv, etc _____

समवेक्ष समवेक्षते (ep. also ~~समवे~~ ^{समवेक्षति}) Bh, R

— समाभिप्रेक्ष समाभिप्रेक्षते R — समाभिवीक्ष

समाभिवीक्षते Sak — समुदीक्ष समुदीक्षते Bh,

Pāncat — परीक्ष परीक्षते ŚB, etc _____

संवीक्ष संवीक्षते R, Pāncat — समुदीक्ष

समुदीक्षते R, Anar — समीक्ष समीक्षते

VS, etc — प्रतीक्ष प्रतीक्षते (ep. also प्रतीक्षति)

A, Katyār — प्रहृदीक्ष प्रहृदीक्षते P, Bhatt —

अभिसम्प्रेक्ष BPh, P — उपेक्ष उपेक्षते (rarely

P) R — सम्पश सम्पश्यति, सम्पश्यते n, BPh, etc

— अनुपश अनुपश्यति, अनुपश्यते R, etc — परिपश

परिपश्यति PF, TS, Br, P — विपश विपश्यति

(rarely विपश्यते), BPh — उपदृश P PF 8.26.

4 — पश only pres पश्यति, पश्यते

etc — अभिपश अभिपश्यति BPh 1.5002, etc (with

gen) BhP — प्रातिपश only pr. f. प्रातिपश्यति

PV, AV, Br, MBh — उत्तर उत्तरयति Megh, 'sis —

समनुपश समनुपश्यति, समनुपश्यते MBh, Sadh

— (at a distance) परापश परापश्यति 'SBr, Katy-

'Sr — अदृश PĀ MBh, Kāv, etc — प्रतिदृश 'SBr

— परादृश AV, 'SBr — प्रतिलोक प्रतिलोकयति

Kathās — समलोक समलोकयति P, 'Sak, Kathās

— अलोक caus अलोकयति — लोक cl 1

(Dhātup 1.2) लोक्ते caus or cl 10 (Dhātup 33.103)

लोकयति ŚBr, Sāh .

II अनुनिशम् BhP — अनुवतसो —

अभिफाश intens अभिवाकरीति RV, ŚBr 14 —

अभिरज्या RV — अभिचक्ष अभिचष्टे RV, BhP

— अभिनिशम् (ind p. अभिनिशाभ्य) Das' —

अभ्यवे अभ्यवेति TS — अवरज्या (with acc)

RV 1.161.4 & 10.27.3, TS — अवचक्ष अवचष्टे

RV 4.58.5 & 5.30.2 — अवे अवेति Bh, etc —

आदा आदत्ते

ep. also rarely RV generally

ā but also P MBh, Rājat _____ आलोच्य caus आलोचयति

आलोचयते _____ उद्दिश्य उद्दिचते Bhp 11.23.44

_____ उपयु caus उपय्वारयति Susr, MBh, Bhp

_____ उपादा उपादत्ते MBh 7, Śis 6.23, Ritus, etc

_____ कल ~~+ rarely~~ + कलयति ^{कलयते} (rarely)) _____

_____ द्या cl 1 or 3 जिघ्रति Bhp 1.3.36 _____ चाय

cl 1 चायति MaitrS 1.9.3f, Kāth, TāndyaBr 5.15

_____ चि Ved cl 3 (with acc or gen) R, Kāth 8.10

_____ चित cl 1 चेतति Bṛ, ŚV, AV, Bhātṭ _____

चित् caus चेतयति, चेतयते PV, 12.9890,

Kathās 13.10 _____ द्यौ cl 3 दीधीते _____ नयन-

शोचरी कृ Vās _____ निचाय (only ind p.

निचाय्या) 57, Das _____ निचि निचिकेति PV

AV, ŚBr _____ निक्षे निक्षायति _____ निभल

निभालयति, निभालयते ChUp, Balar _____ निभि

निमिनौति AV 4.16.5 _____ निर्भक्त _____ निरूप

निरूपयति Hariv, Kāv, etc _____ निशम् निशामयति

निशामयते (ep. also निशाम्यते) 100h, Kāv, etc _____

परिख्या परिख्याति RV, etc _____ चरी

पर्येति (with or मनसा) MBh, R, etc _____

प्रतिचक्ष प्रतिचक्षे RV, BhP _____ प्रतिपद् प्रतिपद्यते

h, r, etc _____ प्रणि प्रमिनीति, प्रमिनुते Sāh,

Hyāyad, Com, Susr _____ बुन्द cl 1 p A Bhatt _____

मन cl 8,4 (Phātup 30.9 , 25.67) मनुते, मन्यते

(ep. also मन्यति) RV, etc _____ मनसा गम RV 3.

38.6, VS, Bal, R _____ मि cl 5 (Phātup 27.4)

मिनाति, मिनुते Māndūp, Bh _____ रस cl 10 (Phātup

35.77) रस्यति (rarely रस्येत ep. also रसति,

रस्यति) Sah _____ लोच cl 1 (Dhātup 6.3)

लोचते _____ विचक्ष विचष्टे RV, etc. ThP _____

विचित _____ caus विचितयति RV 5.19.2 _____ विचित

विचेतति, विचेतते RV _____ विचिन्त विचिन्तयति,

विचिन्तयते KenUp _____ विमृश विमृशति RV, etc _____

व्यूह व्यूहते RV 2.23.16 _____ सनिशम् Th,

Kathas _____ संचित _____ caus संचेतयति _____

समनुनिशम् R _____ समर्थ समर्थयति (rarely

समर्थयति) Kām, Kum, Śamk _____ सम्पादा सम्पादते

Daśar _____ (any one) समुपश्रु समुपश्रुतेति (gen)

h, R, BhP _____ समूह (only not समूह्यात्) Vop

_____ सम्भक्त सम्भालयति haish _____ स्पष्ट

caus स्पाशयति (āpśr), स्पाशयते (RV) .

III कुरमय kon कुरमयते hāsup 33.37 _____

बुद् cl 1 बोदति, बोदते Dhāsup 21.12 _____

विष्क cl 10 विष्कयति hāsup 35.34 .

to perceive clearly समवबुद् समवबुदयते

MBh, R to p. completely संनिबुध संनिबोधति MarkP

to p. distinctly विभू caus विभावयति Bh, Kav, etc

to p. odour घ्रा cl 1 or 3 जिघ्रति SBr 14, Mn 2.93,

Bh, Hariv, R to p. that ज्ञा cl 9 जानाति, जानीते

n, etc to p. thoroughly समवगम समवगच्छति BhP,

संनिबुध संनिबोधति MarkP, सम्बुध

सम्बुध्यते MBh, R, etc .

to be perceived लक्ष pass लक्ष्यते Bh,

Kav, etc, लक्ष pass लक्ष्यते Bh, Kav, etc, परिदृष्ट

pass परिदृश्यते KathUp, R, etc , उपदृश pass उपदृश्यते

RV 1.12.4, 7.67.2, TāndyaBr, BhP , अभी pass अभिीयते

BhP , उपरज्या pass उपरज्यायते Br 4.1.2.13 , परिख्या

pass परिख्यायते BhP , श्रु pass श्रूयते (ep. also

श्रूयति) (gen abl or मुखात्) RV, etc to be p.

about श्रु pass श्रूयते (ep. also श्रूयति) (acc) RV,

etc to be p. clearly सम्प्रतिकक्ष pass सम्प्रतिकक्षयते

MBh .

to cause to perceive संविद् caus संवेदयति

Prasn'p , चेतनीकृ BhP 2.1.9, Sch , समीक्ष caus

समीक्षयति , समीक्षयतः

AV, KatyŚr .

to desire to perc ive (with the organs of sense)

अह desid जिघृक्षति, जिघृक्षते AtPp 3.3ff,

BhP 2.4 .

perceived adj I उपलब्ध — दिग्दर्शित

विषयीकृत 'Samk, Vedāntas — अनुभूत —

गृहीत 'Sak, Hudr — संक्षिप्त Kav, Kathās —

लक्षित MBh, Kav, etc — अलक्षित BhP, R —

उपलक्षित B, BhP, Das, etc — विलक्षित MBh

परिवृष्ट MBh — उपदर्शित — वृष्ट En,

MBh, Kav, etc — समीक्षित PārGr, R & — उद्दीक्षित

MBh, Pash — आभेदीक्षित — ज्ञात AV 19.15.6,

'Br, etc — विदित AV, etc .

II आन्त (Fan 7.4.47) Malav, आन्त Hariv

11811 उपान्त निशामित MBh, Hariv

विनिन AV, TBr .

not perceived अगन्तुभूत , असमीक्षित R 5.81.8,

अविलक्षित BhP .

as perceived यशामिक्षायाम् ind TBr clearly p.

स्मात् TS, etc difficult to be p. दुर्विभाव, दुर्विभाव,

दुर्विभाव्य Kav , दुरुपलक्ष as easily p. स्वालक्षण,

स्वालक्ष्य MBh easy to be p. सुप्रज्ञान MaitrS, Kāth

having the marks (of anything) p. लक्षितलक्षणा

not p. everywhere अतिशक्तिवत् f(आ) A 9.9.10 (v.1.

of अतिशक्तिवत्) ' p. in the beginning ' आदिबुद्ध

well p. सम्बुद्ध B .

to be perceived उपलब्धव्य KathUp , अहीतव्य

W , ग्राह्य In 1.7, Bh, etc , अनुभाव्य Sarva ,

संनिभातव्य BhP , भाव्य Kathās , लक्षणीय Ragh ,

विलोकनीय Heat, Compak , लौकनीय , बोद्धव्य

Up, Bh, etc , विज्ञेय ŚBr, Bh, etc , ज्ञेय SvetUp

1.12, MBh 3.2737, Kal , etc , सैवेदनीय Kathās, SarāṅgS

दृक्षणीय , गच्छा In 12.122, Gach, etc , चेतयितव्य

Pras'n p , क्षासयितव्य 'Samk , निशामयितव्य Lāṭy, Sch ,

समाधिगम्य 'Samk , समावलेक्य , स्पर्शनीय

MBh, स्पर्शयितव्य Pras'nUp .

not to be perceived आग्राह्य , आग्राह्यक

MBh difficult to be p. दुःसमीक्ष्य MBh 7.1928 , दुरालक्ष्य

MBh, Kāv, दुरालोक Kāv to be clearly p. विभावनीय

MarkP , विभाव्य MBh, Kāv, etc to be thoroughly p.

संनिविद्वय VarBrS .

having perceived उपलभ्य ind p , निरवश्य

ind Irich 5.30 , आज्ञाय ind p , उपनिशम्य

ind p MBh 8.1738 being p. अनुभाव्य Sarvad .

perceiving अभिनिज्ञाय ind MBh, etc _____

अभिसर्माद्य ind RPrāt, Susr _____ उपनिशम्य ind p

MBh 8.1738 .

perceiver adj ग्राहक f (ikā) MBh 3.13932, KapS

5.98 & 6.4, Tāmṁkhyak 27, Ach, Sarvad .

one who perceives उपलब्धु Hrisuⁿ, Com on

Bādar , गहीतृ Mn 1.15, Yogas 1.41 , परिज्ञातृ

Shas , वेदधृ m Sāh , प्रतिपत्तृ Sāh , वेदायितृ

Kum what p. स्पृशितृ MBh who p. स्पृशितृ MBh .

perceiving adj I उपलब्धिमत — उपलम्भक

BhP — ग्राहक f(इका) MBh 3.13932, ManS 5.98 &

6.4, Sāṃkhyak 27, Sch, Sarva — ग्राहिन् — ग्रह

(ifc) BhP 4.7.31 — अनुभाविन् — अनुभू ifc

— अनुपश्य Yogas — वेदिन् MBh, Pur —

विलोकिन् Kathās, Śatr .

II आज्ञायिन् — घ्रात Rajat 2.22 (ifc)

— निदर्शक MBh — भ्राज (mostly ifc exce-

ptionally with gen) Br, etc — लिह (ifc) Sāh

— विचारशन RV — सम्बोधन MBh .

all perceiving सर्वानुभू 6Br , सहस्राक्ष

W , (with ainas) N. of two Arhats) सर्वानुभूति m L

not p. अनाजानात् , अभवगित् , अविज्ञात् Chp

p. colowes रूपग्राह L p. everything विश्वभनस P p.

faults दोषानुदर्शिन् MBh 1.3068 p. flavours रसग्राहक

arkas p. odour (the nose) चक्षुःगन्धग्राहक p. sounds

शङ्खः BhP p. the properties of things गुणभोक्तृ

being perceived रस्यमान

Sāh not being p.

अनुपलब्ध्यमान Pan 6.3.80, sch, अविभाज्यमान Kā not

having been p. अप्रच्युतित Bhatt .

causing to perceive समीक्षण

BhP , बोधिन्

Sāh , उपलम्भक

(from the caus) Bhāshāp .

perceiving n I उपलब्धि f MBh, Susr, Tarkas,

Sarvad, etc उपलब्धः Ragh, Sak, Sarvad, Nyayak,

etc उपलब्धनाम ग्रहणम् in 2.173,

MBh 3.14, Ragh, etc आलक्षणम् विलक्षणम्

W स्मीक्षा Apast स्मीक्षणम् Kasikh

विलोकनम् (ifc) Kāv, Kathās, Pañcar मोक्षनम्

Ragh.

II आज्ञानम् AitUp आलोचनम् Pān

उपगमः Comm on Pasar उपदानम् Hit,

Vop — निशमनम् L — निशामः Vop, निशामनम्

Lāty — निशाणम्, निशानम् Susr, L — निशानना)

L — शैवानम् Malac — समदिगम् Bhp .

not perceiving अननुश्याति f Vaitr .

the act of perceiving शैवेदनम् Kāv, Sarvad ,

उपगमनम् Paśar, Sāh the act of p. by the eyes

आदर्शः the capacity of p. उपलम्भनम् Bhp the con-

dition of p. उपलब्धिमत्त्वम् Tattvas the facul-

ty of p. उपलब्धिमत्त्वम् Tattvas the faculty of p. even

what is not within the reach of the senses अवधिज्ञानम्

Jain p. difference विशेषभावेना ' ' p. in sleep ')

(dreaming, a dream) सुप्तज्ञानम्, सुप्तनिज्ञानम् L p. objec.

ts from afar (a supernatural faculty) दूरग्रहणम् BhP . 7

~~xx~~ the being perceived परिग्राह्यम् Pan 1.2.54 the

state of being p. विभावितत्वम् ' without having been

p. अप्रकटम् ind Kathas .

causing to perceive वोधनम् Sāh .

5 per-cent पञ्चशतम् ṛijā, पञ्चक

mfn (with शतम्) ṛn, Yājñ, पञ्चकम् (with शत)

ṛn, Yājñ taking 5 p. पञ्चकम् (with शत) Pāṇ 5.1.47,

ṛart 1, Pat, पञ्चक mfn (with शतम्) Pāṇ 5.1.47

ṛartt 1, Pat 2,3 p. द्विकं, त्रिकं शतम् 2,3,4 or 5 p.

द्वित्रिचतुष्पञ्चक with शत Yājñ 2.37 .

perceptibility

गम्यता, गम्यत्वम्

Sah 10.61

प्रपलाब्धि

f TPrat

प्रख्या

aim

प्रख्याति

f MBh .

perceptible

adj I

अपरोक्ष

अक्षिभू

AV

20.126.4, 13

बहुल

Bhashap

गम्य

in

12.122, lexh, etc

चायनीय

Vir 12.6 16

योग्य

Kap

विचक्षण

PārGr

स्पर्शिक

Pat

II इन्द्रियगोचर- (esp. to the eye) गोचर-

f(आ) MBh 13.71.33 & 91.24 — प्रत्यक्ष f(आ)

Up, MBh, etc (opp to परोक्ष) — प्रत्यक्षदृश्य

Nir, Kathas — गृह्य Svetup 1.13 — उपलब्धमत

TPrat — संलक्ष्य Kpr — समालक्ष्य Sāh —

लक्ष्य MBh, Kāv, etc — वेदोक्त्य Up, MBh, etc

— ज्ञातव्य Hariv11143 .

not perceptible असंलक्ष्य Sāh .

any thing perceptible ~~by~~ by the ear कर्णगोचरः T

anything p. by the senses विषयः (ifc आ) Kath'p.

In, Mbh etc , गोचरः Mbh 7.5616, Susr, Vikr 4. ,

etc hardly p. प्राक्षिपिक f(आ) Samk having a p. taste

व्यक्तरस Susr having the quality (sound) which is

p. by the ear (said of ether) श्रुतिविषयगुण Sak not p.

by the mind अमृत dr 14 not p. by the senses

अनाद्यक्ष p. at the same time रसदृष्टिक I p. by the

senses व्यक्त Mbh, BhP p. by 2 senses sc sight and touch

द्वान्द्वियगाक्षा Shashap p. to the eyes प्राक्षिक

(Sarvad) f(ई) p. to the senses अद्वयक्ष f(आ)

relating to what is p. by the senses व्यक्तमय f(ई)

MBh that which is made p. व्याख्या f(आ) Samk, Sah .

to be made fully perceptible साक्षात्कर्तव्य

Mahāv to become p. चित् cl 1 P Ā P, MS 10.15 , फलस

फलसति, फलराते BhP, Kathās, etc to make p.

अपरोक्षय Nom अपरोक्षयति L , पराक्षय Nom

पराक्षयति Mālav .

perceptibility n ग्राह्यत्वम्

Sarvad 3.10.12.14.

perceptibly प्रत्यक्षतः

ind MBh, Pān, Sch, Kathās

— अपरोक्षतः

ind Br 14.

not perceptibly प्रत्यक्षतमात् or प्रत्यक्षतमाम्

ind Br .

perception n I उपलब्धि f Bh, Susr, arkas,

Sarvad, etc — ग्रहः Bhāṣap, BhP, Sarvad, Sch on

Jaim & KapS — ग्रहीति f Bādar 3.3.16 — संग्रहः

Kap, BhP — मानम् Vedāntas, Bhāṣap, etc —

भाति — f BhP — अनुभवः — अनुभूति f —

दर्शितम् — 1.116.23, Śr 14, SāṅkhGr, 5.5, Bh, etc

— दृष्टम् Sāṅkhyak, Tattvas — अनुबोधः

— प्रतिबोधः KenUp, BhP — विवोधः BhP

— बोधः Kāv, Rājat, Pur — अवबोधः

Ragh 7.38, etc

समवबोधनम्

~~समवबोधः~~

Mh (of which

5 kinds are enumerated or with manas 6) बुद्धि f

संविद् f Rajat, Mh, Sarvad संवेदनम् Mh,

Kav, Sarvad संविति f Kir, Sarvad संवेदः

Hariv वेदनम् Kir, Mh, Kav, etc (rarely भा f)

वेदः Br परिज्ञानम् Mh, Hariv, ", etc

संविज्ञानम् Uttarak संज्ञानम् Buddh, संज्ञा

(with Buddhists) (one of the 5 Standhas) संज्ञा

II रव्याति f Yogas, Tattvas, Sarvad, रव्यानम

Kap 5.52, बुद्धि f Tattvas निभानिम L

प्रकृतः RV प्रतिपत्ति f Bh, Kav, etc

भावतुलम MaitrUp, Bhag, BhP (of pleasure

) भोगः n, h, etc मति f Br, etc

मनस n h, etc यद्वा L, बुद्धि

रसानम Sah लाभः Samk, ah, BhP

संस्पर्शः (ifc f आ संधानम Malac .

non-perception अनुपलब्धि f , अनुपलाभः .

absence of right perception अभवना, अभवनम्

based on a (mere) p. सांवेदिक Kap, Sch capable of

direct p. प्रात्यक्षिक (darva inf(ई)n clear p.

स्पष्टप्रतिपत्ति f III, विभावनम् in, complete p.

सम्प्रत्यक्षता difference of p. विकल्पः Nyāyas, Th

direct p. प्रत्यक्षम् easy p. सुखालगमः. Locas, Sch errone

-ous p. विप्रतिपत्ति f usr, Car established by p. अनुभवसिद्ध

mfn first p. व्यवसायः Nilak having a clear p. of

साक्षात्कारवत् mfn (comp) darva the non p. o

either pain or pleasure अदुःखसुखवैदना Sukh 1 an obj-

ect of p. इन्द्रियबोधनम्, इन्द्रियलोचनम् n ocular n.

दर्शनम् Musr 4.27 one's n. p. प्रत्यक्षकरणम्

lar an organ of p. क्षीन्द्रियम् L, प्रत्यक्षप्रमाणम्,

(as the eye) क्षीन्द्रियम् W a particle implying n. ई

ind p. by the sense इन्द्रियबुद्धि f p. by touching

स्पर्शनप्रत्यक्षम् p. in a dream स्वप्नज्ञानम्

Map, 7ch p. of a difference भेदबुद्धि f n. p. of a

distinction भेदबुद्धि f n. p. of an object through the

senses are not in any direct connection with it अत्राप्य-

ग्रहणम् Vyayad the p. of any visible object (by the

senses) रूपाधिबोधः the p. of form (by the sen-

sos) रूपाधिबोधः p. of odour द्वास्ति f Brin n 1.3

p. of pleasure रसास्वादः Vedāntas , सुखानुभवः ,

सुखबोधः the p. of sacred knowled श्रुतग्रहः

hear p. of the force (of a word etc) शक्तिग्रहः (onl

L) , शक्तिग्रहः p. of the literal sense (of a senten

pe) शाब्दबोधः p. of the sense (of a word) शक्तिग्रहः

(only L), शक्तिग्राहकः m p. which tends to combine

सम्प्रतिभासः Sāṃkhyas, 'ch p. which tends to unite

सम्प्रतिभासः Sāṃkhyas, 'ch ' p. with the senses ' a

form of knowledge अत्रग्राहः Jain perfect p. साधुबुद्धि

f ² perverted p. इन्द्रियविप्रतिपत्ति L the power of p.

ग्राहकत्वम् Kālatim present p. of a result सादृष्टिकम्

(scil. फल) L range of p. दर्शनभूमि f Buddh L

relating to present p. सादृष्टिक mfn L right p.

सम्यादर्शनम् sensual p. अक्षम L the state of not

having p. अमनीभावः MaitrUp want of p. अमनस् n

for 14 without p. अमनस्क nfn Sarvad , अमनस् nfn

for 14 .

xxxxxxx

perceptive adj काल्प W .perch n शशि n ( ) f (also यष्टी) 'sar,

etc .

a pole serving as a perch शशिनिवासः Each a roos-ting p. वासयष्टि f Megh .

perchance स्यात्

ind Sarvad .

to perch on अधिवस .

perched on (said of birds) विनीन

mfn

(ifc) Kathās .

percipient adj चेतन f(ई) KathUp 5.13, ŚvetUp

ŚvetUp 6.13, Hariv 3587, KapS, Tattvas, etc .

percolated adj वैकिर .

percolates wat वैकिरम् (with वाशि) Susr .

perdition n विनाशः TTrat, Ep, Sh. etc _____

निवृत्ति f RamatUp .

Perdix chinensis लावः

E, Susr, लावकः

Susr, लावः, लावा — लावः — दभरः (३

अरुमादि) Apr 5.10.60 — भैषजः L —

महाधि mfn L — लघुजङ्गलः L .

Perdix rufa चकोरः — रक्तनयनः L

— रक्ताक्षः L — विषसूचकः, चकोर-

peregrination n देशभ्रमणम् MW —

पारितक्या RV .

perennial adj सांवसर f(ई) ŚrS, MBh, BhP

सांवसरीय — अविदारिण fsvGr, Gobh, BhP .

perfect adj I परिपूर्ण MBh, R, etc —

सिद्धिमत R, Śak — सिद्ध f(आ) En 2.1, Sch

— परिपक्व MBh, Tā, Śusr — निपक्व MBh, BhP

— पक्व f(आ) MBh, BhP — नैष्ठिक

f(ई) MBh, T, Yājñ — निष्ठावत् — निष्ठित

SBr — परिनिष्पन्न — amk, suddh — सम्पन्न

W — सम्पन्न — AV, etc .

II असन्त — अनाधिक — अनाधुष्ट

RV, VS — अव्यङ्ग — f (आ) (अ) Katy r, BhP, etc

— अव्यङ्ग — f (ई) Mn 3.10 — अशेष — f (आ)

— (said of Agni) असौमन — RV 3.29.13 & 10.8.2

— कल्प — f (आ) Bh — कल्प — AitBr, SBr,

ankhSBr, etc — निपुण — f (आ) Mn, BhP —

निर्गन्धि — परिणत — पुष्ट — Mn,

MBh, etc _____ प्रभूत _____ भागिन् AV, SBr,

TBr, Sro _____ शैलमि RV _____ समाप्त h 14.

2561 _____ समिद्ध (Prakrit for समृद्ध) KirGr _____

समृद्ध AV, Br, ChUp, MBh, R _____ समृद्ध RV 7.

103.5 _____ सर्वत्रगत MBh .

affording perfect protection आच्छिद्येति RV 1.

145.3 become p. सिद्ध MBh, R, etc ' ever p. ' (a

(ain predicate of the soul) नित्यसिद्ध MW ' having a

p. army. ' (H. f Karttikeya) सिद्धसेनः L having a

p. shape कृतपेशा (3EP) PV 5.66.1 ' having p.

flowers ' (the Karavira plant) सिद्धपुष्पः L having p.

organs of sense स्वक्ष 'is having the embodies form

of the p. Yoga योगाद्विरूपवत् 'th making p. पुरस्करणम्

(?) संस्कारः (ifc 'आ') Gr¹Gr², 'Av, etc

mare p. निपुणतर most p. सम्पन्नतम Attir of p.

form सम्पन्नरूप of p. nature अनूनवस्तुक

(ifc) Malav 1. $\frac{6}{7}$ p. culture स्थिरसंस्कारता Tricch

' p. drug ' (a specific panacca) सिद्धीपवम् Sham

p. enjoym nt कामगुणः a p. form (of any verb)

चकृत n SankhBr, 22.3 p. friendship परिसरन्ध्रम्

ParGr p. happiness सर्वताति f RV, AV n. in form

रूपसमृद्ध AitBr p. in its kind शङ्खलिवित्

p. in its kind सस्यन् Kas on Pan 5.2.68 n. in

itself (the world) स्वयंसिद्ध Hyoc p. in knowledge

सम्परिपूर्णविद्या Hyoc p. in knowledge and of good moral

conduct विद्याचरणसम्पन्न Karand p. knowledge

बोधिपरिनिष्पत्ति f Sukh 1 , विशुद्धि f BhT the n. life

of Buddhism कल्याणमित्रता p. prosperity सम्पुष्टि

f. rō, सर्वताति f. P, IV p. purification सम्पन्नम्

Grihyas, सम्पन्नम् Kātyār (with Tantrikas) a p. rule

of action सिद्धान्ताचारः IV p. state सिद्धलम् Kris'p ,

सिद्धता , सिसिद्धि f. In, 12h, Pur , (with Buddhis-

ts) श्रीविहारः Talit, 'ivvā, 'harnas 16 ' possessing p.

strength ' (H. of a Huni) सिद्धवीर्यः MarkP p. Vocin

महासिद्धः ' quite p. सुसमृद्ध IV, SBr very p.

महासिद्धः , विश्वतष्ट ' p.

to become perfect सिध्य cl 4 (hatup 26.83)

सिध्यति (ep. also सिध्यते) R, BhP to make p.

साध्य caus साध्यति Gr'SrS, Mn, MBh, etc ,

संस्कृतं संस्कृते sarvad , परिष्कृतं परिष्कृणोति

RV .

perfected adj सिद्ध Bh, E, etc साधित

MarkP सम्परीपूर्ण पूत Pur

सिद्ध KātyŚr, BhP संस्कृत Lalit .

nearly perfected सिद्धप्राय one who has p.

संस्कृतवत् by means of yoga योगसिद्ध

BhP, Col 'p. deity' (N. of Śiva) सिद्धदेवः L

'p. metallic fluid' (quick silver) सिद्धरसः Maish

possessing p. metallic fluids सिद्धरस

to be perfected साध्य Kav, संस्कार्य

a termination of perfect tense परीक्षा (sc विभक्ति)

Kāt .

perfectibility n साक्षरत्व arvad .

perfecting adj प्रसाधक f(इका) (i c) v

साधक f(इका) MBh, Kāv, etc .

perfecting n परिपूरणम् Samk, Karand

प्रसाधनम् (ifc f आ) Nir .

perfectly निपुणम् ind (also निपुण ibc

Pan 6.2.24 and निपुणेन MBh, BhP) .

perfectly beautiful नीलकसुन्दर um 2 ,

रूपसमृद्ध mfn TS, Br p. certain सुनिधाय mf(आ) in

Hariv, Kathās p. clean परिसंशुद्ध mfn Bh, शतधीत

mfn Susr, Car p. cleaned सुशोधित heavy n. equal to

nothing सुपर्याप्त mfn(dat) P p. familiar with पूज

mfn (ifc) Heat p. pure परिसंशुद्ध mfn Bh, सर्वमेव

mfn Vajñ, Varṇs, सुनिर्मल mf(आ) n Vricch, पर्यवदात

mfn Kāṣ p. sure सुनिश्चय m (आ) n Pariv, Kathās .

perfection n I सिद्धि f L — सासिद्धि f

lobh, m, h, etc — सिद्धलभ, सिद्धता nrisip —

सासिद्धयम् Bh: — साध्यम् — साधिमन्त ~~mm~~

पृ पृश्वादि — साधनम् (ifc f आ nris, h. etc

— सम्पूर्णता Rejat, सम्पूर्णत्व — प्रातिपूर्ति

f Lalit _____ परिपक्वता _____ परिपाकः Kāv,

f ām̐khyak, fusr _____ पाकः Hariv, Kāv, etc _____

निष्ठा _____ in, ān, āh, etc _____ परिनिष्पत्ति _____ f vajracā

_____ कश्चि _____ f bh̐, Lalit, etc _____ राश्चि _____ f āh, ā

f ru .

II अदिति _____ f _____ गुणसम्पद् _____ f f 1, āarBr̐,

Kir 5.24 _____ पक्षाः (ifc आ or ई) L _____ (?)

प्रफुल्लि _____ f Pān 7.4.89, Sch _____ प्रीति _____ f Kathās,

BhP _____ व्युत्पत्ति _____ f Nyāyam, Kāv, Bālar, etc _____

संस्कृति f V2, etc समापना h

समाप्ति f 'Br, etc समुदानयः Lalit, समुदानयता

ivyaṁ समृद्धि AV, 'SBr, Up, MBh, etc

सम्पद f Vajñ, MBh, etc सम्यक्त्वम् patr.

acquisition of perfection सिद्धिः attain-

ing p. निष्ठागत mfn giver of p. (p. of a form

of urge) सिद्धिदात्री Cat. gone to p. निष्ठागत mfn

great p. महासिद्धि f Prab, 'Santis, etc, अतिसिद्धि

f, महर्द्धि f highest p. of perseverance धैर्यपारमिता

Karand having absolute p. परिपूर्णसत्त्व mfn Bear a

man who has attained p. सिद्धिपुरुषः MW a means of

obtaining p. सिद्धिसाधनम् Pāncar an obstacle ~~to~~ to p.

सिद्धिविद्वन् Rajat one of the eight kinds of p.

(sidhi) सुतार Tatva, Samkhyak, Ich, सुतारम्

(with Buddhists) one of the 10 stages of p. प्रभाकरादिकी

Charms 64 one who has attained p. लब्धसिद्धि mfn

(with Buddhists) the p. (called) śīla शीलपारमिता

Charms, Karand p. in पारमिता (for पारमिता ?)

(comp) p. in wisdom प्रज्ञापारमिता Kathās, Karand

p. in Yoga योगसंसिद्धि f that p. of fortress

दुर्गसम्पद् f W p. of all the sources of merit सर्व

कुशलमूलपारमिता Subh 1 p. of anything शुद्धं

Variv, 6424 p. of form रूपसम्पत्ति ( ), रूपसम्पद्

( ) f , रूपसंसिद्धि f liter, sa , रूपसम्पत्ति

( ), रूपसम्पद् ( ) f p. of liberality दानपारमिता

Karand, Kaish p. of meditation ध्यानपारमिता

Karand, 128 p. personified सिद्धि f , ar

a person who has attained a particular state of p. शिवः

ab, arvad state of p. साधनत्वम् supernatural p.

in speech वाक्सिद्धम् tancar the p. in which material

existence is destroyed क्षयिकसम्यक्त्वम्

to bring to perfection परिपच caus परिपाचयति

Kāraṇḍ, परिपच caus परिपाचयति Kāraṇḍ, पच cl 1

(Thatup 23.27) पचति, पचते (cl 4 पच्यते) , etc

all the perfections अष्टाङ्गम् ivyāv (in āṇḍhya

phil) N. of one of the 8 p. सत्सामुद्रिता Tattvas (in

Samdhya) one of the eight p. रथ्यकम् Tattvas, Samdh-

yak, ch, रथ्यका scil. सिद्धि 'possessing of 10

p. दशपारमिताधारः .

perfidious against द्रोहिन् mfn MBh, R, etc

a p. servant उभयवेतन mfn Pañcat .

perfidy n द्रोहः

Mn, MBh, R, etc .

perforate vb छिद्रिय

Nom छिद्रयति

Kād

6.550, छिद्रापय Nom छिद्रापयति Top सिन्धु

सिन्धुपति, सिन्धु

उद्वष

10.155.2 .

easy to perforate अलम्भातदन mfn ir 6.2 .

to cause to perforate व्यध

caus व्यधयति

व्याधयति (ep. also वेधयति) hitār .

perforated adj विद्ध , etc वेधित

L, विद्ध छिद्रित Mad 5.1071, Prab 5.30, Ach

हकीर्ण KātyŚr, Susr, etc (as a cowrie

perforated by insects) काण ॥ (३॥) Comm on Pan

2.3.2a, Hit, Pancāt, Chartr 3.5 (as a cowrie brok-

en by insects) काण f(आ) Comm on Pan 2.3.20,

Hit, Pancat, Wartr 3.5 चिंता AT, etc

जजर MBh, E, etc नवतृण SBr

श्वश्रवत Susr, सतृण SBr

सरन्ध्र Ragh सुषिर f(आ) , etc

सूचित

not perforated (as pearls) अविह्वल Kum 7.10 .

completely perforated समुल्लिखित Ragh p. by

अग्रास्त (in comp) Comm on Kāty'Sr p. by a diamond

वज्रसमुत्कीर्ण

Ragh p. by any heard instrument

वज्रसमुत्कीर्ण

Ragh p. in the ears कर्णयोर्निहित Bh (Tilak)

to be perforated वेद्य MarkP, Kathas, etc,

(as a mark) वेद्य MarkP, विद्य, व्यद्य

सुस्र, वेद्य, सविद्य, सविद्य, सविद्य

' perforatedness ' (the (air's) being pervaded by

every thing) छिदूना MBh 12.9137 .

perforating adj वेदिन MBh, B — व्यथन

Susr — व्याधिन् VS — व्यध्वर MBh —

भेदिन MBh, Kav, etc — भेदक B — सूचिन

a sharp pointed perforating instrument (esp. for

piercing jewels) वेधानिका L , (esp. for piercing

shells) वेधानिका L .

perforating n व्यशनम् past, व्यथन

(the act of) (a vein) व्यथनम् Cusr विधि

f Pan 6.4.2, ch व्यथः L व्यथनात् Palar.

perforation n वेद्यः VarBr, Pañt, Garvad _____

अवतदः Kaushār _____ शिक्षाशः RV .

consisting in perforation वेद्यमय nf(इ) n Cat

' p. ' and ' falling away ' विभिदा Sis 20.23 p. of

the nose (of cattle) नासानधः Newac .

perforator (of gems etc) n वेधकः Bh, P .

perform vb I निष्पद्य caus निष्पादयति, निष्पादयते

h, , ar, etc — संसाध् caus संसाधयति

In, Th, etc — प्रसाध् caus प्रसाधयति PV, etc

— निवृत् caus निवर्तयति PV, etc — संवृत्

caus संवर्तयति Hariv, R, BhP — प्रवृत् caus

पतयति MBh, Kav, etc वृत्त caus पतयति

Bh, Kav, etc (bring an end i.e) निवृत्त caus

निवर्तयति, निवर्तयति, Bh' निरह caus

निर्वाहयति Kathās, Mit परिबृष्ट caus परिवहयति

Yājñ, Rach, Kathās (as a ceremony etc) कृष्ट

caus कल्पयति, कल्पयते Laty अनुष्ठा

आस्था आतिष्ठति, आतिष्ठते MBh,

Bh, Hariv, Bh', Kathās, etc समास्था समातिष्ठति,

समातिष्ठते BhP व्यवस्था caus व्यवस्थापयति

आचर आचरति und p, n, h, etc

उपचर उपचरति TS 3.1.6.1, Br

प्रचर प्रचरति (en. also प्रचरते) AV,

Br, NātyBr विचर विचरति n, h, etc

संचर संचरति (rarely संचरते) BhP

प्रयुज प्रयुजते (rarely प्रयुजन्ते) Br, etc caus

संप्रयोजयति In 3.112 सम्प्रयुज सम्प्रयुजन्ते

सम्प्रयुजते L विनियुज caus विनियोजयति

Pancar संयुज caus संयोजयति Hariv, BhP

(a rite) नियुज caus नियोजयति in 3.204

(a sacrifice) युज . cl 7 (Phātup 29.7) युनक्ति,

युक्ते (ep. also युञ्जति, युञ्जते Ved योजति,

योजत) BhP _____ (prayers) युज cl 7 (Phātup

29.7) युनक्ति, युक्ते (ep. also युञ्जति, युञ्जते Ved

योजति, योजते) BhP _____ युज caus योजयति

(m.c. योजयते pass योज्यते) in, yājñ, etc

प्रकृणुते
प्रकृ प्रकरोति, प्रकुरुते, प्रकृणाति, etc

RV, etc कृ cl 2 P Ā, cl 1 P Ā, cl 5 P Ā, cl 8 P Ā

RV, etc — क cl 2 P A, cl 1 P A, cl 5 P A, cl 8

P A III, etc — सम्प्रकृ ~~सम्प्रकरोति~~ सम्प्रकरोति,

सम्प्रकुरुते MBh — विक्षा विदधाति,

विदधति n, MBh, etc — ध्या I B1, MBh,

SvetUp, etc — नट caus नाटयति (Dhātup 32.

12) Mricch, Śak, etc .

II अनिष्ट अनिष्टते Kathās — उपारस

उपारस RV 10.154.1, AV, MBh, Śuśr, etc —

उपारस RV 8.27.11 — crific 154

पुपेति

RV 2.11, AV 9.6.4, vs, AitBr, SBr

पुपेति

cl 1 पुपेति, पुपेति

Sobh 1.6.19, Wh, P, Sak, Pajet 3.

493

(a ceremony)

तन

cl 8

तनोति, तनुते

RV, VS 2.13, AV 4.15.16, Br, etc

तरोति

तृ

cl 1 (rarely)

A R 1F

निनी, निनयति, निनयते

Bh

निरूप निरूपयति

निषेव

निषेवते

(acc) in,

Wh, etc

(promise, vow etc)

निस्तृ निस्तरति

Wh, Kav, etc

पर्याप

caus

पर्यापयति

Pajet

प्रणी प्रणयति, प्रणयते

Up, Wh, Kav,

etc — प्रातन पतनोति, प्रातनुते 12h,

Kāv, Pājat — प्रतिपद्य प्रतिपद्यते 12h, 12h, Kāv,

etc, राध राधयति 12h, 12h, Br, राध caus

राधयति AV, etc, वितन वितनोति, वितनुते

12h, etc, वितृ वितरति, वितिरति Kāv,

Pājat, 12h, विद् cl 6 विन्दति, विन्दते

12h, 12h — विनी विनयते 12h — विष cl 3

वितैषि (only 12h, here and ev. also cl 1 नैषति)

12h, 12h — समासेव समासेवते 12h, Subh — (a

sacrifice) सम्पुह सम्पुहरति, सम्पुहरेते

सम्पुह सम्पुहृति, सम्पुहृते 13h

सम्पु caus सम्पादयति 3r, 'rs, सम्प्रातिपद् cl 1

सम्प्रातिपद्यते 13h — सेव,

सेवते (rarely सेवति) PV, etc .

III (?) कृग cl 1 कृगति Phatup 19.29 .

to continue performing चर cl 1 चरति

rarely चरते (with a p or adj or ind p or adv) PV,

At, 13, etc to make a person p. anything प्रकृ प्रकरोति,

प्रकृते, प्रकृणोति, प्रकृणुते etc, ParGr to p. a

Sradha दा cl 3 ददाति (दत्त) (with श्राद्धम्)

Sh 14, R 2 to p. ablutions उत्थं कृ n, Tājñ, R, Paś,

साधिका

R 1.44.19 to p. an Adhvara अध्वरिय

Nom P RV to p. any one's business व्यापारम् (with

कृ.) (gen) Kathas to p. anyone's command आज्ञां कृ,

वचनं कृ, वाक्यं कृ

निदेशं कृ, शासनं कृ, कामं कृ, याचनां कृ, वचकं कृ, to p.

assiduously असेव (~~rarely~~) असेवते (~~rarely~~ असेवति)

MBh, Susr, Hosh, Kum, etc to p. continually ससेव

ससेवते

In, MBh, etc to p. energetically वितृ

intens वितर्क्यते RV to p. Āmakarāṇa ceremony नामकरणम्

to p. one's request आशां कृ, निदेशं कृ, शासनं कृ,

कामं कृ, शान्तिनां कृ, वचः कृ, वचनं कृ, वाक्यं कृ to p.

one's wish आशां कृ, निदेशं कृ, शासनं कृ, कामं कृ,

शान्तिनां कृ, वचः कृ, वचनं कृ, वाक्यं कृ to p.

service उपविष हंपविषेष्टि SB̐r 1.2.1.3, Br 3.

3.11.1 o p. the meritorious works called pūrta च पूर्य

Hom पूरयति (with धर्मम्) BhP to p. the Virājana

ceremony on नीराज caus नीराजयाम् (acc) Prab,

Uttarar (esp.) to p. the Patni-samyajās संयज caus

संयोजयति Br to p. the Travarṅya ceremony प्रवृज

प्रवृणक्ति, प्रवृद्ध (Ved inf प्रवृजे) Br,

Katyār to p. the Samāhya services संख्या with आस,

अन्व, आस or उप आस to p. thoroughly समाप्तर

समाचरति (ep. also समाचरेत) Mn, Msh, etc .

to be performed वृत् cl 1 वर्तते (rarely

वर्तति) Mn, Msh, etc to be p. thoroughly संसिध्य

संसिध्यति (ep. also संसिध्यते) Pañcat .

to cause to perform दा caus दापयति (with

२ द्याधणम्) Kathas 5.112 to cause another to p. कृ caus

कारयति, कारयते to cause any one to p. चार caus

चारयति (acc with acc) In 11.177 & 192 .

to cause to be performed समास्था caus समास्थापयति

R .

to wish to perform anything विधा desid विदधि-

सति, विदधिसते MBh, Hariv, BhP .

performance n संसाधनम् MBh — सिद्धि f MBh,

Kāv, etc, साधना — समाचरणम् W, (litur-

tical) चरणम् AV 7.106.1, ŚBr, Śaṅkh'ar, WP 3.5.13

(esp. of prescribed acts or rites) — विधानम् n, MBh,

विहित

etc — विहितम् f Kāvyaḍ, Bālar — विधि m Yājñ,

Śak, etc — अनुष्ठानम्, अनुष्ठानी Kaus —

रचना MBh, Kāv, etc — क्रिया (Pāṇ 3.3.100)

Kāty'ar, Mn, Yājñ, etc, कर्मन् n RV, AV, ŚBr, MBh,

etc, कृत्या (Pāṇ 7.3.100) AV 5.9.8, Mn 11.125, MBh

12.3837, कृत्तम

Śak, Sarvas, etc — निनयनम्

MW, निषेकणम्

MBh, Yājñ, Āśr, etc — प्रणयनम्

MBh, Kāv — यत्नः Bhar — योगः IV, etc — वितानः

वितानम्

BhP — व्यवसायः R — व्यापारः MBh,

Kāv, etc .

any necessary performance अवश्यकर्मण n Aitārat each p. प्रतिकर्म ind Kātyār, MBh common p. सूत्रकरणम्Samskarak complete p. सम्पद्यवृत्ति f MBh delayed p. of aduty अनुकर्मः, अनुकर्मणम्erotic p. ललिताभिनयः

Char non p. of religious acts निष्क्रियामता Mn, 17h

p. of परिग्रहः Mn, R, Harv the p. of a sacred rite

कर्माश्रयायः Āpast p. of a sacrifice यज्ञतति f

Āprāt the p. of sacrifice in one day सद्योजसंस्था

ShadvBr p. of a Śrāddha rite with Svadhā स्वधानिनयनम्

Mn 2.172 the p. of a voluntary religious act व्रतप्रतिष्ठा

p. of a work (esp. of religious duties) कर्मयोगः

Bhag, In, etc the p. of Āgnishtoma अग्निष्टोमसयम्

Br the p. of an action आयोगः L p. of any act conn-

ected with the Adhvara अध्वरकर्मन n ¹Br p. of any

rite in which the application of fire is essential, as the

burning of a dead body अग्निसंस्कारः In Ragh p. of devo-

tion मनस्कारविधि m ātakam p. of duty धर्मचरणम् Dh,

धर्मचर्या (Āpast) p. of sexual intercourse सुरतविधि

m VarBrS p. of the Adhvara अध्वरकर्मन n ¹Br p. of

vows व्रतचार्यम् JaimUp p. of work समुत्थानम् (ifc

f अ) m, Kām, MBh, R a religious p. कार्यम् n, etc

repeated p. पुनरासदनम् Gaut skilful p. सुविहितप्रयोगता

Sak, Introd .

performer n साधारित mf dir — अभिकरः

GopBr — अनुकर्त m .

performer of a religious ceremony कारयित m-fn

beat a p. of frequent sacrifices साधारितः L a p.

(of music) प्रयोजित m R p. of (the mental operation

resulting in a) true conception प्रमातृ in Kap, Sch

Vedantas, Sarvad p. of the shat karman षट्कर्मण m n,

MBh ' p. on a musical instrument ' (a musician) वाद्यकरः

MBh, वाद्यकरः BhF a p. who plays a musical instrument

प्रणेतृ m L the state of being the p. of anything

कर्तृत्वम् Bh, BhF. etc. ~~xxxxxxxxxxxxxxxx~~

one who is able to perform anything कृतव्य m n BV

one who performs a sacrifice यज्ञोपासकः Kap one who

p. a rite संस्कृत m n Attarar one who p. anything

कृत mfn only ifc (Pan 6.1.182) one who p. friendly

acts कृतमेव mfn ' one who p. his duty ' (N. of :

man) कृतधर्मः , कृतधर्मन् m VP one who p. his

morning and evening prayers outside (the village)

जटिःसदरा mfn Gaut (prob) one who p. the ceremony

of cutting the umbilical cord वक्षपिकः L .

performed adj I सभाचरितम्, सभाचरितम्

MBh

विहित In, MBh, etc, आहित MBh, व्यवहित

य — प्रयुक्त Br, Maus, MBh, etc — योजित MBh —

रचित Kāv, Var, BhP — आस्थित MBh, R —

कृत RV, AV, etc .

III* अभिनीत L — कल्पित

(a ceremony) ततः RV, etc — (as the 'uk-

shā ceremony) दीक्षित f(ई GopBr 1.5.24) —

(ceremony) निर्मित B (B) 1.14.42 — प्रणीत

Up, Bh, etc — प्रवर्तित MBh, Kāv, etc — वितीर्ण

Rājat — विनीत MBh — विसारित W — संसृष्ट —

सम्प्रतिपन्न

duly performed अनुष्ठित P, BhP fully p. संसिद्ध

R one who has already p. (a sacrifice) चरित्रवत्

AsvGr 4.8.15 one who has p. विहितवत् , आस्थित

MBh, P, 'is, etc one who has p. all religious actions

अभिप्राप्त ip one who has p. an auspicious ceremony

रचितमङ्गल

Kathās one who has p. his decorations

कृतवत्तन

2.25.1 one who has p. he Annishtoma

अग्निष्टोमयाजिन p. according to rule विधिप्रयुक्त

p. before पूर्वानुष्ठित (a sacrifice) p. by means of catt-

le पशुसाधनम् amk p. by one's self स्वयंकृत

f(आ) Br, etc , स्वकृत f(आ) Bh, Hariv, , etc

p. formerly चरितपूर्व ak 4.21 p. only by the voice

वाचाकर्मणि p'r, Sch p. with the Sruc संनुच्य p'r

(a sacrifice) p.withour the Vasyapas विकल्प AitBr

thoroughly p. संसिद्ध

well p. सुचरित (see

comp

, सुविहित

h, f, etc

what has been p. before

रचितपूर्व

lak .

to be performed

संसाधय

ghar, 'ark', साधयितव्य

Hit , साधनीय

h, fagh ,

निर्वर्तितव्य

Patnāv ,

निर्वाह्य

Kathas ,

समनुष्ठेय

h ,

संविधेय

Santis , विधेय

h, fāv, etc ,

विधातव्य

h, Kāv,

etc ,

आचरणीय

Pāncat, Sāra,

आचरितव्य

h 3.

19120,

आचय

Pān 3.1.100 ,

comp, Pān 6.1.147,

h ,

h ,

प्रचरितव्य

AitBr ,

चरितव्य

h 11.54,

h 1.7259

Kāthas 72.101 , चर्य (Pan 3.1.100) Mn 3.1 , कार्य

At 3.24.5 , In, etc , कामे ^{कृत्य} / tricch , कृत्य ^{कृत्य} उपास्य

Up , ~~कृत्य~~ / (Pan 3.1.100 , Vop 26.17.1) , ~~कृत्य~~

भाव्य
Kum, ~~चर्य~~ , राख्य , सप्रयोज्य 3har to be p.

according an order अनुविधातव्य (to be n.) according

to the rules of an annual sacrifice सैवसरविव Br

difficult to be p. दुष्साध्य ^{दुष्कर} Hariv, Kām, Pānc, etc ,

Hariv, K, Pur , दुराचर 12.656 , पपाद

Kād , दुरन्वय Hariv , दुरभिसम्भव Jatakam .

difficult to perform दुर्गुण्येय h .

performing निरूप्य ind Sak .

performing and निर्वर्तक Samk, Pat — साधिन,

साध (ifc) — निर्वहक f(इका) Sah, Say,

निर्वहक Hear, वाहिन Bh — (on the stage)

प्रयोगिन — अनुतिष्ठमान, स्थ f(आ) ifc,

स्थित n, h, etc — कृत् only ifc (Pan 6.1.182)

— अभिकर्मन् dharmas — विद्यार्थिन् Hariv, Kath-

as, विद्यार्थक Rajat, विद्यान (इ) , वेदस

BhP — अभिरत — दार्थिन् (ifc) ChUp, In,

Mh, Chartr, etc — युञ्जक Cat, युञ्जान Kathas,

BhP, (sacrifices) युत (with instr | L — वर्तिन्

(ifc) Mh, , etc .

not performing अकारिन् (ana गहादि) .

performing a sacrifice यज्ञकृत् , BhP ,

(as a Brahman) यज्ञवाहन Mh n. work कार्यकारिन्

p. an act कर्मनुष्ठापयिन् p. all kinds of works सर्वकर्म-

कारिन् p. devakarman देवकर्मकृत p. holy act-

ions हेतुन्युपचार p. malignant tricks असद्ग्राहिन्

2.1.18 (v.l. असद्ग्राहिन्) p. pious works (as

men कर्मतमप p. rites कर्मनुष्ठापयिन् p.

sacrifices विहितयज्ञ Lak (v.l. चित्तयज्ञ) ,

यज्ञसाध , यज्ञसाधन EV , वृत्तिभाज

his 14.19 , जारयन-भरव EV 10.172.2 (Say) p. the

Agnishoma अग्निषोमसद p. the Candrayana fast चान्द्रायणीक

Pāṇ 5.1.72 p. the 3 ablutions विषवणस्नायिन् Bh 13,

Yājñ 3 p. the will (of another) वशनी RV 10.16.2 .

bein performed अभिप्रवृत्त MBh 8.3464 being p. on

the same ~~the~~ day सदास्कार f(अ) MBh being p. with an

anushtubh verse अनुष्टुप्कर्मणि for .

intending to perform चिकीर्षु (Pāṇ 3.2.168, Kās')

(with acc or ifc) Bh, 1, Pāṇ 2.1.69, Kās, Bh', Kathās

intending to p. anything अनुविष्ठासु Mull on an 2.104

causing to p. अनुष्ठापक f(इका) , कारयिष्यु Vop

wishing to p. प्रविदित्सु Karav , निर्निधित्सु MBh ,

अचिकीत्सु Kull on Mn 5.86 , दित्सु (acc) RV 5.

39.3, MBh, Kathās .

performing n समाचरणम् , आचरणम्

Kād, Sāh, चर्या ŚBr 14, ŚsvGr 3.7, Mn 1.111, MBh,

etc — निवृत्तिः Kā — क्रिया (Mn 3.3.100)

Kāyār, n, Yajñ, etc, कृति ŚBr 10, Chān, Tāncat,

Kās, etc — (a sacrifice) उपसदनम् R — कल्पनम्

L — येष्टनम् ifc KapS 1.3, येष्टा Mn 1.65

यतिव्रतः

(ifc Amar, 'as, Rājat — व्यवहारः Bh, Kav, etc — सम्प्रतिपत्ति

f w.

the act of performing a sacrifice for याजनम्

(gen or comp) Mn, Bh, etc the act of p. etc साधनक्रिया

p. a pilgrimage यात्राप्रसङ्गः

the causing to perform an act अनुष्ठापनम् desire

to p. चिकीर्षा (Pān 3.3.102, Kas) (generally ifc) Bh 1,

1.5, Pān 2.33.66, Kas (with gen) Bh 28, (चिकीर्षा)

11.9.26 intention to p. चिकीर्षा (Pāṇ 3.3.1 2, Yās')

(generally ifc) Bh 1, R 1.5, Pāṇ 2.33, 66, Yās' (with

gen) Bh 2f, (चिकीर्षा) 11.9.26 purposing to p.

विधिसु mfn (acc) MBh, Kāv, etc .

perfume vb वास cl 10 (Ihatup 35.32) वासयति

(ep. also वासयते) ३५h, Kāv, etc, आवास caus

आवासयति R 2.103.40, अधिवास, अनुवास

धूपय Nom धूपयति ३५, TS, ३३r, ३५h, etc.

— भू caus भावयति rarely भावयते ३५aus,

Susr .

perfume n 1 I सुगन्धः Yājñ, VarGr, etc, सुगन्धता

११, सुगन्धम् Kāv, etc, सुगन्धि n

गन्धः (generally used in pl) Gobh, Lāṭy,

PārGr, etc, गन्धिकम् Pāncat 1.17, गन्धकः (n)

स्थूलादि (canar 182), गन्धपेक्षिका — सुरभि n

Gr, Gr'nd, Gh n, , सुरभि n L, सौरभम्

(ifc f आ) Kāv, Kothās, etc — वासः Vikr, lat-

im, Car, अविवासः .

1 II आशौगः L — काक्षी L (कच्छी

११
सौराष्ट्र भृतिका

) — कामिहिका L — द्वापतपणम

P 2.94.14, Rajat 5.356 — धूपः Kāth, Grā, Vājñ, Ch,

Kār, etc, धूपनः in, Ch — मोदः DhP — निर्मदन

Gal .

an agreeable perfume सुवासः

any p. सर्वगन्धः

सर्वगन्धः

W air pervading p. रवधूपः

Shatt any

p. शक्तिf p a diffusive p. आमोदःgivingforth p. हृदन्धि mfn (Pan 5.4.135) Pagh a handful^{of} p.पूर्णभुक्तिf p having urable p. स्थिरगन्ध mfn

having p. ससीरभ mfn 3is, साधिवस mfn 3h

made of the p. अन्धिमग mfn 1cat 1.7 a p. box द्युपपात्रम्

R p. for the person गात्रानुपनी L, (as camphor etc),

विलेपनम् (ifc f आ) 13h, Kāv, etc, (as saffron)

विलेपनम् (ifc f आ) 13h, Kāv, etc a p. of fragrant

s bstances साम्राणिकर्मम् L a p. used to scent breath

मुखवासः Pāncat, PhP, Pāncar a strong p. प्रमोदः

also प्रमोदम् PhP waiting p. of all kinds सर्वगन्धवह

mfn 1.76 without p. विद्युत् mfn 1arkP .

all kinds of perfumes सर्वगन्धाः m pl varBr, Heat,

Susr all p. सर्वसुरभि n Br anointing a person with

p. माहि f L application of p. अधिवासः, अधि-

वासनम् cleaning the body with p. उच्छादनम्

cleaning with p. उत्सादनम् L consisting of all p.

सर्वगन्धिक mfn Susr a dealer in p. सौगन्धः th ,

सौगन्धिकः L a female servant whose business is to

prepare p. गन्धकारी L 2.142, गन्धकारिका Paris

a female vender of p. गान्धिका Paris including all p.

सर्वगन्धमय mf (इ) n Heat laden with p. परिमलभूत

mfn Chartr not addicted to p. अगन्धसन्नि mf n Apast

p. (and) flowers (and) in cense (and) lamp गन्धपुष्प-

धूपदीपः m pl Fir preparation of p. (one of the 64

arts) सुगन्धयुक्ते f BhP, Sch a preparer of p. कान्धिक

mf (इ) n VarBrS ' preserving p. 'गन्धपात्रिन m Bh 13.

1242 provided with p. सुश्रमिमत mf n TS, ApSr, BhP replac

-ing p. अनुलोचः rubbing the body with p. उच्छादनम् L

a seller of p. गान्धिकः Buddh L skilled in the prepara-

tion of p. गन्धयुक्तिः mfn VarBrS 15.12, गन्धयुक्तिविद् mfn

VarBrS 16.28 the trituration of p. विमर्दः a vender of

p. गान्धिकः Kad, Sāh 3. $\frac{40}{41}$ & $\frac{46}{47}$.

perfume 2 II अम्बरम् L (apparently a dried

shell fish) — अश्वत्थुरः L — करजारज्यम् L = वरज

— कुन्तकोशीरम् L — (a berry containing a resi-
~~the substance~~

nous and fragrant substance) कौरिकः, कौरिकम् (gana

तारकादि) L, कक्कालक — वानम् L — वारि-

वालकम् W = वाल .

the animal perfume (supposed to come out of the

navel of the musk-deer, and brought from Kāsmīr, Nēpal,

western Assam or Butan, the latter being the best)

कस्तूरिका VarBrṣ, Pañcat, Kathās, etc compounded p.

वृकक्षूपः L compound p. (containing ten or eighteen

ingredients) कृत्रिमक्षूपकः a kind of fragrant p.

L, जनी a kind of p. हस्वका L, हृदि-व्याघ्र m pl

Susr, Bhpr, एकाङ्गि Bhpr, एकाविकुम्भ L, ककुभीदिनी

केपोतवाणा

L, कटुमोदः L, केपोतचरणा Bhpr, ~~किंमिताइन्द्र~~ L

कपीताइन्द्र f L , कपिका L , कपटिनी L , (res-

embling a nail in appearance) कराम L , कान्यजा ,

करमः L , कण्ठगुग्गुलः Comm on VarBrS , कान्ता

L , कान्यजा L , कालम L , कक्काकक , (comm-

only Pocana) कितवः Bhpr , (commonly called Nali)

विभ्रम L , कौरवर्णकम L (रशीणयक) ,

कूटिकम L , कुन्तक (ifc f. Git 2.15) L , हीवर ,

(commonly Nura) कुरी L , (a species of dried shell

fish, commonly Nsthi) कूटस्थः , कूटस्थम L , कृतान्त

L, रेणुका , कृत्रिमम् L (जवादि) , कृत्रिमम्

पर्परी Bhpr , (hrivēra) कैशः (ifc भा, हि)

Pan 4.1.54) L , कौपनकम् L , चोरक , (comm-

only (er, cora) कौशकः , कौशकम् (gana)

तारकादि ० L , कौककम् Bhpr , कौकदकम् L ,

(a berry containing a waxy and fragrant substance)

कौशकम् L , कौशी Gal, कौन्ती Car 6.17,

Bhpr , कौशामूर्तितः L , क्षेमः L , चण्डा , क्षेमकः

L , चौर , क्षेमा VarBrS 48, काष्ठगुग्गुलु Comm ,

११
क्षीमकः L, खपुरः L, व्यालनख, खरनादिनी L,

खसा L, मुरा, (commonly Hāla) खिखिरः L, (dri-

ed shell fish shaped like a hoof) खुरः L, खुल्लम W,

खुर, गणः L, ^{गणरासः} ~~खण्डकृती~~ L, गणहासकः Bhpr,

गन्धकृती Bhpr, गन्धकूटी, गन्धकैकिका Bhpr, गन्धधूमजः

L, गन्धधूमभवः Gal, गन्धमादनी L, गन्धमादिनी L,

गन्धमादनी, गन्धमाकती Bhpr 5.2.117, गन्धमाकिनी

L, गन्धराजम L, (commonly Nākhī) गन्धराजी L,

गन्धावती L, गन्धवधू f L, गन्धसारणः L, गन्धाह्वयः

L , गन्धाधिकम् L , गान्धिनी, गान्धिनि n L , गर्दभः L ,

ग्रान्थिदलः , ग्रान्थिपर्णः L , ग्रान्थिकः L , चण्डा

(बद्धादि) L , (coraka) -पलः L , चम्पकः

VarBrs 77.7 , चर्मकशा Phpr , चर्मसाक्षा Car 7.11.1 ,

-चीडा Jain, Sch , -चौरः (canas पचादि, ब्राह्मणादि,

मनोज्ञानि, पारस्करादि) L , -चौरकः L , जवादि n

L , तल्ल mfn L , तारा L , ताकारण्या L ,

दाहगन्धा L , दिव्यचक्षुस् m L , दिव्या L , सुरा ,

दुष्कुलीनः L , दुष्पक्षम् L = -चौर , दुर्गानलभः

gal , दुर्गाह्लादः Gal , (commonly called chora)

धनहरी Bhpr , धामनी Bhpr , धर्मिणी L ,

नरवाहुम् L , नरवार्धः Gal , (renukā) नान्दनी

Bhpr , नर्तकी L , नकी L , निक्षत्रु f L , निधे

m L , नौलिका , (coraka) नीचः L , पटु m L ,

पुरा L , पुष्पम L , प्रहारनकी Bhpr , फलपौरकः

L , सकथूपः L , बहिम (also written ^{वहिम} ~~बहिम~~)

L , बहिम n L , बहिबहिम (Bhpr) , बहिम

n L , बहिनारी L , ब्रह्मणी L , भस्मगन्धा, भस्मगन्धिका,

भस्मगान्धिनी

L, भस्मगन्धि L, भूतगन्धा

L, भयारः

, गान्धिसुरभज्जोश्वाGal, माधवोचितम्

L, राजपुत्री

Bhpr, रेणुका, नरकरी L, रेणुका

, वारिदम्

L = वाळा, बाल, वायनम्, वायनकम्

L, व्याघ्रनखः

व्याघ्रनखम्

Susr, VarBr3, Bhpr,

व्याघ्रनखी

, शङ्खनखः L, शङ्खारव्यः III,

शङ्खशङ्ख

n Pan 4.4.54 (Siddh), शङ्खशङ्ख

शङ्खम्

ApGr, (commonly called chor) शङ्ख

m L, ~~शङ्खम्~~

Bhpr, स्थौणिकम्

, षोडशाङ्गः

TantEas, सज्जरा

Pancar, सदायः L, सर्वगन्धा Susr, सर्वतीक्ष्णः VarBrS,

सारणम् L, सुतारः Susr, सारभगम् Val, स्तनः

VarBrS, Ich, रथाणु m L, जीतक, स्थौण्यम्,

^{१११}स्थौण्यकम् Car, Susr, हुट्टविकासिनी L, व्यमनी,

हरिणाक्षी f Heat, हेरु f L, रेणुका, हिडुज्ज्वला

Tricch, ^{११}हैभवती L, रेणुका a kind of p. made from

roses etc सुगन्धातेलनिर्मासाः a kind of vegetable

p. चित्रभक्ष्या L a particular drug and r. रेकुम् L,

(गान्धियर्ष) commonly called गण्डीआन्ध the r. called

Kakhi (*Unguis odoratus*) शङ्खुनखः L a p. compounded ०५

similar ingredients समपटवासः L, समपटवासः L

the p. Coraka ११ चोर mfn L, ११ चोरकः L, ११ चोरकः

For the p. granthiparna गुला L, गुला a p. pre-

pared from the berries of the Kakkola plant कक्कोलम

Susr कक्कोलम the p. Renuka १ हमगान्दीनी L vegetable

p. शतपत्रम L.

perfumed adj सुरभिः Kāv, Vās, etc, सुरभिन्

RV, Kaus' — आभिर्दित Pitus, BhP, etc — परिभक्ति

— वासित Bh, Kāv, etc, सिवासित 17, अनुवासित,

सिवास Jatakam, अधिवासित — गन्धमाहिन्

as 11.170 — हृत्तित Pāncat, Subh — व्युपित Bh,

P, व्युपायित L, प्रव्युपित MBh .

accompanied by perfumed men रासुगन्धिगात्र Vishn

anointed an)p. लिप्तवासित Bhatt one who has p. his

head शिरःस्नात in, Bh, etc p. powder परवासः,

पटवासः Patnav , पौसुचामरः (only L) (पटवास)

, रैत्रम् (only L) p. with गान्धि only ifc (Pan 5.

4.135-137) Ph 13, P, Pagh 2.7, etc , आभौदिन् ifc ,

भाविता L , रूपित (comp) Sh & p. woman

लोचस्त्री L thoroughly p. गन्दीदाम Erioch well p.

सुवासित Hariv, Pañcar .

perfumer (kind of mixed caste, Paras) गाण्डिकाः

Kād, Sāh 3. $\frac{40}{41}$ & $\frac{46}{47}$ — व्युपकः esp. ifc R, व्युपिकः

R .

perfuming adj नासक MW — व्युपिन Naish .

perfuming (the act of) n वासनम्

Git, Sch,

वासना

Sis, Sch,

वासः

Vikr, Mālatīm, Car,

(especially the clothes) अनुवासः, अनुवासनम् .

यानि

all the requisites for perfuming the head शिरःस्नानी-

n pl ApGr, Sch p. the body (esp. after bathing) परिक्रमन्

n h, Kāldi p. the head शिरःस्नानम् VarBrS, Pur .

perhaps रसात् ind sarva — अपिनाम

ricch, 'ak, etc, अपिनाम ind (at the beginning

of a sentence), अपि Jātaṁ — अपिना (Mn 3.

202), अपिना ind — ~~अपि~~ (in qualification or mali-

gnation of a strong assertion) इत् ind — जातु

ind Bh 12.67391 (with अपि preceding) Kathās (also

with यदि following) — प्रायः ind Bh — यदि

परम — वा MRh, Kāv, etc — सिद्ध ind PV, etc .

perhaps it is not रसात्नाहित p. it is under

certain circumstances) स्यादस्ति

p. it is used and

is not (under certain circumstances) स्यादस्ति -च

नास्ति -च .

bearing tax per hundred शतिका

mfn interest

शतिका

p. hundred | mfn .

the pericardium near the heart पुरीत mn .

pericarp of a lotus कर्णिकः, कर्णिकम् Th ,

कर्णिकारम्

Heat, Rajat , पद्मकर्णिकः, पद्मकर्णिकम्

पद्मकर्णिकम् (?), पद्मकर्णिका Th , पुष्पसः L,

फलकम् , फलकः , अर्धचार्दि ifc f आ) Sis ,

मध्यमा L (surface compared to a round)

(a face compared to a una lotus) whose pericarp

are ~~xxxxx~~ lovely cheeks मुग्धागण्डफलक mfn 'sis' .

peril n भयम् , भयानि n pl etc —

विष्वितम् RV. .

accompanied with great peril महाभय mf(अ) n

extreme p. प्राणनाशः in 4.11 (v: 1 Ø Kam, WhP,

(also आ f A.) great p. महाभयम् Aitr, Wh, etc p.

of death प्राणभयम् 2, Kath's, Pancat p. of life

प्राणव्यायच्छन्म Gaut .

perilous adj सकण्टक f(अ) .

a perilous situation भयस्थः , भयस्थम् (?)

RV 2.30.6 .

Perinaeum n महात्नीज्यम् L.

the perinaeum of males भगम्

L p. of the

scrotum विटपठ, विटपम् (अवर्णादि) Susr.

period n 1 L अवधि m L — पर्वन n BV, US, SBr,

GrSrs — अन्तरम् — वेका SBr, etc — (esp. a

division or part of the year) ऋतु m (Un 1.72)

BV, AV, US, etc Bh, In, etc — (of life) विषयः

(ifc f भू) Pañcat .

according to the period of life यशस्वम ind BhP

any particular p. of the year पर्वन n any p. of

life वसन् n, etc any p. which connects parts of

the day night or fort night (i.e. morning noon, evening,

new moon, the first or 13th day of the fortnight, full moon

etc) साधिवेका W being at the p. fit for generation

अश्विगन्तु mfn TBr 1 being in a particular p.

काव्य mfn gana दिगादि ifc gana त्र्यसिदि

the best p. of a Brahman's life श्रुताश्रमः L the c s-

mic ~~exp.~~ of Brahma अद्भुतकल्पः 3h a descending

p. of a long duration and alternating with the ascending

one अनन्तरागिणी a fixed p. of time कालावधि r

being in the first p. of li. पूर्ववशम्, पूर्ववशस्क nfn

3h, पूर्ववशसिन nfn TBr f r a long p. दीर्घरात्रम् ind.

Lalit, divyā 3h a good p. of time सुपर्ण m Kasikh

a long p. back दूरम् ind 11, AV, 8Br, etc, दूरान्

one who is in the best p. श्रेष्ठश्रमः L a particular p.

पर्ववधि m a particular p. in the retrograde cour-

se of a planet कृटिका (scil. गति) Sūryas a

particular p. of the day (that includes between the 4th

Ghaṭikā and the 2nd before the sun rise) वासुदेव

वासुदेव a p. at the expiration of each Yuga or age

साध्वि (exceptionally) W the p. before sixteen

शिशुना, शिशुलम् ' p. container ' the moon)

a p.
m L a p. in an arithmetical progression

पदम् (rarely पदम्) Col a p. in the life of a

Brāhman आश्रमापदम् , Sak, Vikr a p. in the life of an

Ājivika कर्मस्थानम् the (number of terms) of a

progression गच्छः Aryabh 2.20 Sch on 10 the p. of a

change of the moon पर्वणी Bh, Hariy the p. of a

Ushatriya's impurity through the death of a relative

एकादशरात्रम् Gaut 14.2 the p. of a Manu मन्तन्तरम्

in (esp. 1.79) Kājñ, Bh, etc , मन्तुरात्रम् Col the p.

an eclipse राहुपर्वन् n the p. of a year संवत्सरिका

ŚBr , संवत्सरार्ति n Pat on Tān 4.2.21, Tārtt 2 a p.

of 5 (rarely 6) years युगम् Bh, Var, Gusr p. of

life (youth manhood, etc) युवकत्वः, युवकत्वः, युवकत्वः, etc

a p. of the world लोककल्पः, a p. of 3 hours त्रैविध्यं

याम

Paris, a p. of time परिवर्तः, Sh, E, etc, कारणसंग्रहः

R 4.31.8, समयवेका Śrīṅgar, कान्तः (i.e. f आ

Prat) Rajat the p. of unmarried religious student

ship युवकचरणः, Sh the p. of youth यौवक्य यौवनदशा

With the p. up to eight years of age शिशुता, शिशुत्वम्

the 16th Kalpa or p. of the world नारसिंहः L three

fold p. of life i.e. childhood, youth, and old age .

त्रायुषम (Pan 5.4.77) Sch the three periods of

day (morning, noon and evening) सवनानि n pl want

n, h' up to that period तदवधि in .

according to the three periods of day सवनानुकल्पम्

and Apart all the special p. of a year सर्ववार्षिकपर्वणी

n pl h' ~~xxx~~ at all p. सर्वव्यशसु at certain p.

प्राप्त्यु कालेषु being in one of the 4 p. (āsrama) of

life चातुराश्रमिक with 14.972 belonging to one of

the four p. of religious life आश्रमिक, आश्रमिन

mfn belong in to the p. of time अतिव m (ई) n,

am hark, ikr, etc conforming to the p. of time अतिव

m (ई) n, am, hark, Vikr, etc the 4 n. of a Brahman's

life नानुराश्रम Sh 3.1244, 12 liberated from all

p. of existence नानुराश्रम, वयोऽतीत mfn not being in

one of the four p. निराश्रम mfn full (निराश्रमिन्

full) passing beyond all p. of existence नानुराश्रम, वयोऽतीत

mfn the special duty of each period of life आश्रमधर्मः

to appear like an immense period of time युगाय

lom युगायत ९ Chⁿ .

period 2 I वाक्यम् Rāmatip, Rān, Rārtt, etc—

पदजातम् L .

the being a period वाक्यम् Sāh .

a periodic change of the moon पर्वकालः, पर्वकालः

periodical adj परीक्षीय vs, साप्ताहिक

a periodical ceremony (as observed on the birth of

a child) नैमित्तिककर्म n, नैमित्तिकक्रिया, नैमित्तिक

p. interest (payable monthly etc) कारकवृद्धि रुप रुप

153, Gaut a n. rite ' as observed on the birth of a child)

नैमित्तिककर्मन n, नैमित्तिकक्रिया w, नैमित्तिकम् w.

periodically परीक्षण ind Kāth, Susr .

periosteum आस्थित्व f L .

periphery n परिणाहः 10th, Kav, Sūryas, Susr—

कक्षा Sūryas 12.65 — परिमा 10th .

the periphery of a wheel चक्रधारा W .

a periphrastic mode of expression प्राप्य ^{an,}

Sch, Siddh .

Periploca indica (the root of which supplies a

valuable medicine) प्राप्य

(the root of ^{which} ~~which~~)

supplies a valuable medicine)

perish vb I नश cl 4 (Thātup 21.85) नश्यति

(rarely नश्यते cl and I नशति, नशत) RV, etc, विनश

विनशति, विनश्यति RV, etc, विनश aor

MBh, P, (utterly) प्रविनश (only Ā) R, विप्रणश

विप्रणश्यति, विप्रणशति Yājñ, MBh, अवनश

MBh 4.1728 अनुविनश AV, etc ध्वंस or ध्वस

cl 1 ध्वंसति, ध्वंसते (Thātup 18.16) RV, etc,

ध्वंस or ध्वस pass ध्वंस्याति (ConBr),

प्रध्वंस प्रध्वंसते (Chn), विध्वंस विध्वंसते

(rarely विध्वंसति) 'Sr, etc — प्रकी प्रकीयते

Br, Ph, Mh, etc, प्रलयतांगम्, ~~क~~ कयं या, निनी

निनीयते (rarely P) RV, etc — प्राक्षि pass प्रक्षीयते

h, संक्षि pass संक्षीयते h, Susr, Bhartr,

क्षयं गम्, क्षयं या, क्षयम् इ, क्षयमुपे Hal, P,

Susr, VarBrS, Das, Amar, Hit, क्षि pass क्षीयते

Br, IV, 'Sr, etc — विवृण्व pass विवृण्वीते AitBr,

etc — विश्व pass विश्वीयते n, h, etc .

II आवसय् अवसीदति — अस्तम् इ, अस्त

गम, अस्मि प्राप् (Kathās) ŚBr 14, MBh, etc — उक्त

pass उक्त Aitr 6.23.7 — क्षर cl 1 क्षरति

(ep. also क्षरते Ved cl 2 क्षरिति Pān 7.2.34)

MBh 3.7001 — गम cl 1 गमति Kathās,

Kuval — गु cl 1 -द्यवने (ep. also गवति) n

12.96, MBh, MBh 3.28.18, जु cl 4, 6, 4 जुति RV 1

3.5.7, जू cl 4 जीयति (also जीयेते) AV, RV

etc — गम cl 4 गमति (Pān 7.3.74, rarely)

R 2.63.46) RV 2.30.7, Kāth, TBr, etc — निमज्ज

निमज्जाति, निमज्जाते Mbh, Kav, etc — न्यञ्च

न्यञ्चति Bham — पद् cl 4 (Dhātup 26.60)

पद्यते PV, AV, 19, Br — पराभू पराभवति AV, Br.

etc, पराभू पराभावयते , PhP — परिहृन्

pass परिहृन्यते Pañc (v.l. परिहीयते) — पर्यवस्ये

पर्यवस्यति A — प्रतभ प्रताभ्यति AitBr,

Mbh, Susr — प्रतिशुष प्रतिशुष्यति Br — प्रत्यव-

सद् प्रत्यवलीयति MBh — प्रमी ~~or~~ pass

प्रमीयते AV, etc, प्रमेतोस (Ved inf) TBr

— प्राहा pass प्रहीयते MBh, Kāv, etc with

न MBh, Kāv, etc — मज्ज cl 6 (Phatup 26.122)

मज्जति (ep. also मज्जते) PV, etc — रिच

pass रिच्यते P, RV cl 1,4 (Phatup 17.43 and

26.120 v.1.) रिषति, रिष्यति (ep. also रिष्यते)

etc — विपद्य विपद्यते ShadvBr, MBh, etc — विष्कु

विष्कवते MBh, Kāv, etc — वी व्येति Up, MBh,

etc — व्यवसद्य व्यवसीदति MBh — व्यापद्यते

MBh, Musr — व्यावृत व्यावर्तते (rarely P) MBh,

Hariv, etc — (with hunger) संसद् संसीदति

(Ved also संसीदते and संसदति) (with क्षुधा) —

संस्था संतिष्ठते (ep. also संतिष्ठति) Bh, Kāv, —

BhP — सद् cl 1,6 सीदति (ep. also सीदते

Ved सदति, सीदति, सीदते) Mn, Bh, etc — संनिपत्

संनिपतति Bh — समावृत् समावर्तते.

VS (Bahidh) — स्कन्द स्कन्दते BhP — संस

cl 1 (Dhātup 18.15) संसते (ep. and m c also संसीते)

Sāh — सु cl 1 (Dhātup 22.42) सवति (ep. and m

c also स्त्रवते) MBh, Kāv, etc .

III जै cl 1 जायति Dhātup 22.17—तस्य

cl 4 तस्यति Dhātup 26.103 —दी cl 4 दीयते—

दुष् cl 4 दुष्यति—दुड cl 1 and 6

दोडति and दुडति Dhātup 28.100 (v.l.)—मी

cl 9 and pass —मृच्छ cl 6 मृच्छते KaushUp —

विण्ट cl 10 विण्टयति Dhātup 32.116 (v.l.)

—वुण्ट cl 10 वुण्टयति Dhātup 32.116 .

to cause to perish प्रणश caus प्रणाशयति AV,

'Skr, MBh, etc , व्यपनश caus व्यपनाशयति MBh ,

निप्रणश caus निप्रणाशयति Saddh^o , प्रध्वंस-

caus तप्तनीयति MBh, Sis — तप्त caus तप्तयति

(तप्तयति ep. also तप्तयते MBh 13.4694) MBh,

'Sak 3.14, Vikr, VarBrō, Sāh , जुर cl 4,6 जूर्यति MBh 1

182.3 — निमज्ज निमज्जति, निमज्जते MBh —

विपाद-

(caus विपादयति Rājāt , व्यापद caus व्यापादयति

MBh, Kāv, etc .

perishable adj I विनाशिन n, Bh, etc, ~~am~~

नष्टर f(इ) Kāv, Pur, etc, नाशिन n,

Prab, वैनाशिक L — प्रध्वसिन Bh — भङ्गुर

f(आ) Kāv, Pur, etc, क्षणभङ्गिन Kathās 25.163, Pājat

4.388, क्षणभङ्गुर f(आ) Bhartr. Pāncat, BhP, Kām,

Hit, भङ्गिन — क्षर f(आ) (gana ज्वलादि)

SvetUp, Bh, Bhag, क्षरामक MarkP 23.33 — क्षयिन

(Pān 3.2.157) Śak, Megh, etc — क्षयिष्णु BhP 7.7.40,

क्षयणु

(Vop 26.144) MaitrS 1.6.10 — अन्तवत

AV, etc — शीर्ष, विश्वरस

Sil, Near .

II अपायिन — असुरक्ष f(आ) Kir 2.39

उद्भापन

Lalit — गहर f(इ) Pan 3.2.164,

Ātis 1.20, Rājat 8.858 — चल f(आ) (g पचादि)

h, etc — नैधन Hariv, P, etc — प्रमयु AV,

प्रमायु (ShadvBr), प्रमायुक TS, Br, AsvGr —

मरायु

RV 10.106.6, 7 (Say) — मृचय AitBr

वितुष्य Prasang .

granting perishable gifts कुमारदेव्या RV 10.34.7

having a p. abode पञ्चनिवेदन Ep 1.22.4 of a p. nature

द्वारमक MarkP 23.33 a p. covering जरायु m VS

17.5, जरायु m f L .

perishableness n नश्वरत्वम् Das, ~~विनश्वरता~~

विनश्वरत्वम् Sarvad — क्षयित्वम् Sarvad 4, KapS

1.1, Sch — विशाकृता Rājat.

perished adj I नष्ट , ~~प्रनष्ट~~ Mn, MBh,

etc, ~~सैनष्ट~~ R, ~~विनष्ट~~ MBh, Kāv, etc

— ध्वस्त Br, etc, ~~प्रध्वस्त~~ MBh, R, Bharṭr,

BhP — प्रक्षीण — विकीन MaitrUp, MBh, etc,

~~निकीन~~ W — विप्लुत Mn, MBh, etc

II अन्तरित, — अन्तर्गत, अन्तर्गमिन् —

गति

Ragh 3.70, Bhartr, etc

— पराभूत

ŚBr

— विच्युत

Yājñ

— व्यापन्न

MBh

— संस्थ

f(अ)) L,

+

संस्थित

Mn, MBh, BhP

— सन्त

AV,

etc.

the spot where any one has perished

प्रक्षीणम्

Pāṇ

6.4.60, Sch.

perishing adj I विनाशिन Mn, MBh, etc

नश्वर f(इ) Kāv, Pur, etc, ~~नाशिन~~ Mn, Prabh,

~~नश्यत~~ f(अन्ती), ~~नाशुक~~ f(आ) TS, ~~नाश~~

नशुक f(आ) Kāth, अणु Un 2.30, ~~नश~~

(in जीवनश) वैशिन Megh 109, ~~विध्वंसिन~~

Ragh क्षीयमाण BhP 5.22.9, Hit अन्तर्गति ŚBr,

अन्तर्गामिन .

II पक्व f(आ) MBh, BhP भक्त f

(अ) TS, Māṅṛ — शङ्ख

Pāṇ 3.2.159.

not perishing अक्षीण ŚBr p. after the bloss-

om पुष्पान्त SāmavBr p. as soon as produced

हृत्पद्मविनक्षिन and हृत्पद्मपवर्गिण p. in a moment

क्षणविवर्त्तिन Hit p. in an instant क्षणभङ्गिण Kathās

25.163, Rājāt 4.388, क्षणभङ्गुर f(अ) Bhartr, Pañcat,

BhP, Kām, Hit p. in many ways भूरिनिधन Prab p.

only at the destruction of the world (the sun) प्रलुप्तान्ता

MarkP.

causing to perish पाक्षयण — प्राप्तागितृ

wishing to perish निनङ्क्षु
~~प्राप्तागितृ~~ Bhatt.

(that) which ought not to perish अप्रमीश ShadvBr.

prishing n I द्वैसः

TBr, Var, Kāv, etc.,

प्रध्वंसः Var, Bhartr — क्षिति f AV .

II अस्त्रमयः — अस्त्रमयः KathUp (said of the

senses), Ragh — च्युति f W — निष्कृता Pañc

— मृगानि f Kāv, Kathās — सादः Kālid — स्कन्दः

Gīt.

not perishing अप्रणाशः ŚBr, PBr, (said of the

actions) अविप्रणाशः MBh 15.923 p. after अनुविनाशः

p. again प्रत्यपायः śil.

causing to be perished नाशानम् Āpast, MBh, R,

etc. |

causing to perish प्रोक्तादजम् MW.

फलपाकानिष्ठा
a plant perishing with the ripening of fruit |

फलपाकावसानिका
 Suśr, फलपाकान्ता Mn, फलपाकावसाना, | L.

permanence n स्थिरता Kāv, Kathās, etc, स्थैर्यम्

Kāv, Kathās, — व्यवस्थितत्वम् Suśr — सम्प्रतिष्ठा

Bhag, स्थिति f ŚvetUp, R, Kālid, Bhp, Sarvad,

स्थावरम् Subh (v.1. स्थिरत्वम्).

causing permanence स्थितिकर्तृ mfn MārkP main-

tenance of p. स्थितिपालनः MārkP.

permanency n स्थायिता, स्थायित्वम् Suśr, Sāh,

Sarvad.

non-permanency अस्थायित्वम् Suśr.

permanent adj I स्थायिन् ĀśvŚr, MBh, etc _____

સ્થાસ્તુ Kāv, BhP, સ્થિર- f(આ) RV, etc,

સ્થાવર f(આ) Āpast, R, Hariv, સ્થાયિન્ W

— ધ્રુવ f(આ) RV, etc.

II અશુભ — અચ્યુત — અનુબન્ધેન.

અવતારિન્ RV 8.5.6 — અવિદસ્ય RV 7.39.6 —

અન્યાર્થિયારિન્ MBh 14.1111, Bhag 13.10, etc — (as a pond)

અશોષ્ય Bhag 2.24, VarBrS — શાશ્વતિક Nir,

Āpast, Kād, शाश्वत — सनातन f(ई) ŚBr, etc

— सम्प्रसक्त R.

not permanent अस्थायिन् Rājat, Śārng, etc ,

आस्थिर R , अशाश्वत f(ई) MaitrUp, MBh, etc ,

अश्रुत f(आ) 'granting p. help' (N. of Indra)

अक्षितोतिः HV p. and temporary निसानिस W

p. endowment अक्षयनीवी Buddhist, I scr the p. sense

of humour हास्यस्थायीभावः a tree yielding p. shade स्थिरयानि

m L a tree yielding p. shadow स्थिरच्छायः L.

to become permanent स्थायीभू स्थायीभवति Pañcat

to make p. स्थिरीकृ स्थिरीकरोति Kāv, Kathās.

permanently सातत्येन .

permeable adj व्याप्य

PhP, Kap, Sch, Tarkas,

व्यापनीय

Nir.

permeableness n व्याप्यता, व्याप्यत्व Karkas.

permeate vb स्यात् स्याजिगति (rarely

स्याप्नुते) AV, etc — परिगा परिजिगति RV, AV

— प्रधाव प्रधावति, प्रधावते Suśr — विष्टम्भ-

विष्टम्भोति, विष्टम्भनाति MBh, R.

permeated with

अप्राप्यत

mfn (ifc) Bālar,

Kād.

being permeated अप्राप्यत

mfn Pāṇ 3.4.56.

universal permeation of spirit

प्रत्यगात्मत्वम्

NW.

permission n I अनुज्ञा, अनुज्ञानम्, अनुज्ञप्ति

अनुज्ञापनम्, अभ्यनुज्ञा

RPrāt, ĀśvGr, प्रत्यभ्यनुज्ञा

ĀśvGr, अभ्यनुज्ञानम् R 1.3.14, समनुज्ञान

mfn W,

समनुज्ञा

L, आज्ञा — अनुमति

f,

अनुमतम्, अनुमानः

TBr, Kāth.

II प्रवर्तना W — प्रसूति f TS, TBr, Kāth

asking permission अनुज्ञाप्राप्तिना, अनुज्ञैषणा

making a p. समाधिमत mfn W one who has not obtain-

ed an owner's p. स्वाभ्यसम्मत mfn MW the optional p.

of an operation which without such permission would not

take place at all अप्राप्तविकल्पः (Pāṇ 1.4.53, Comm),

अप्राप्तविभाषा (Pāṇ 1.3.43, Sch) p. to ~~the~~ do as one likes

अन्ववसर्गः Pāṇ 1.4.96 p. to go away विदायः p.

to perform an Anuyāja अनुयाजप्रसवः KātyŚr without

p. of अनुज्ञया ind (instr, gen) Mn 9.199 with the

p. of एवमिति .

to ask for permission अनुमन caus अनुमानयति

Yājñ to ask p. अनुज्ञा caus अनुज्ञापयति to beg

p. from समनुज्ञा caus समनुज्ञापयति (abl) MBh, R.

permit vb अनुज्ञा, अभ्यनुज्ञा-

MBh, etc

अनुमन, अनुमृत् caus अनुमोदयति, अनुमुद,

अनुदा RV — अभिसृज R, etc — क्षम cl 1

क्षमते (ep. also क्षमति) Sāh (Kuvā) (with pot)

Daś — दा cl 3 ददाति, दत्ते (with inf)

MBh 1, Śak 6.22 — वरिवस्य Nom वरिवस्यति RV.

समनुजानीते

to fully permit समनुज्ञा समनुजानाति,

MBh, Hariv to p. sexual intercourse दा cl 3 ददाति

(दत्ते) ŚBr 14.9.4.7 to p. to मृष्य cl 4 (Dhātup 26.

55) मृष्यति, मृष्यते (in KV only Ā, accord Dhātup 17.

57 also cl 1 मृष्यति, मृष्यते) (inf) Das.

to be permitted लभ pass लभ्यति (cp.

also लभ्यते) Kathās to be p. to लभ cl 1

(Dhātup 23.6) लभते (ep. also लभति, लभते)

ChUp, MBh, etc .

to wish to permit अनुज्ञा desid अनुज्ञासति,

अनुज्ञासते

Pāṇ 1.3.58.

permitted adj अनुज्ञात, समनुज्ञात

W —

अनुमत

not permitted अननुज्ञात p. by सेवति

(comp) Vām 2.1.19 p. to be heard by श्रुतिगोचर f(आ)

(gen) BHP to be p. अनुज्ञाया Pañcad.

permitting adj

अनुमन्तु

TBr

दायिन्

:(ifc).

permitting n दातृ m (ifc or with gen) Mn 5.8.

11, MWh, etc.

the absence of mutual permutation अव्यतिहारः ĀśvŚr

mutual p. व्यतिक्षेपः Āpast.

pernicious adj I मपहन्तृ Suśr—दुष्टपात्र

RV 8.2.20, 18.14 — दोषकर- f(इ), दोषकारिन्,

दोषकृत Var.

II अशित f(आ) RV, AV, IBh, etc, अशित

f(आ) RV 7.34.13, 10.53.8 --- अक्ष (Un 3.66.67)

RV 8.24.27 — कष्ट

Suśr — प्रबल

f(आ)

MarkP — शर्वरी

f(ई) L.

not pernicious अनामरा

f(आ) AV, अपहरस

PBr

anything actively p. विषम

(also विषः Siddh)

ifc f(आ) RV, etc

more p. कष्टतरMn 7.53 notp. to men

यत्तोर

f(यत्तोर)

RV 1.91.19, VS, AV

p. toa house (a woman)

गृहणी

f PārGr 1.11.2 ff

p. toKarañja

वरञ्ज

RV 10.48.8

'p. to the Kumudas'

कमुदको

Susr very p. महात्म

NBh, सुभाष

NBh.

to be pernicious अल, अमति

RV 7.77.10.

perpendicular n (in geom.) लम्बः

Col, लम्बः

Aryabh, अवलम्बकः L, अवलम्बकः, अधोलम्बकः,

अलम्बकः L, लम्बकः W, अवलम्बकः .

(math.) the perpendicular side of a right angled triangle

cle काल f Sūryas a triangle in which the p.

falls within अन्तर्गतः •

having equal perpendiculars सम-पर-
 २१४११११

mfn.

perpetrating cruel actions क्रूरकर्मकृत

mfn W.

perpetual adj I निहा

f(आ) RV, etc —

शाश्वत f(इ) RV, शाश्वत f(इ) VS, etc —

सतत In, IBh, etc — सनातन f(इ) SBh,

etc, सदातन Bhatt, Kusum, सदाभव f(आ)

Bhatt, Sch — सर्वकालीन V — निरन्तर f(आ) IBh,

Kāv, etc.

II अजस्र RV, etc — अत्यन्त — अतीव

दूणास.

L — अभ्यगा f(आ) Ap — अभ्यास — ~~अभ्यास~~

not perpetual अनारम्भिक belonging to the charact-

er of a p. student मैथिलिक f(ई) W belonging

to the office of a p. student मैथिलिक f(ई) W

having p. youth स्थायीयौवनम् f(आ) Pañcar a p.

king सहायक m VS a p. religious student मैथिलिकः

Rājat, BhP p. youth निययौवनम् L, स्थिरयौवनम्

MārkP possessing p. youth स्थिरयौवनम् f(आ) MārkP,

Harip, Vikr.

perpetually शाश्वत ind RV, etc — अजस्रम्

ind (gana स्वरदि etc), अजस्रेण ind (RV 6.16.45)

— असन्ताय dat ind Pat — अनादि ind Naish

— अनुक्षम ind — अनाक्षम — नि सदा MBh,

BhP — प्रतिकलनम् ind Vear — सम्मितम् ind

Kāraṇḍ — सांनुषक् ind RV 1.176,5, (prob), अनुषक्.

perpetually the same परिशाश्वत mfn MBh the

sacred fire p. maintained by the house holder पवत्रम्

Un 4.166 a student who p. resides with his teacher

परिवारिण m to move about p. परिक्रम intens,

परिपटुमति BhP to walk about p. परिक्रम परिपटु (intens,

परिपटुमति BhP.

perpetuated by adoption (as a family) वैकुल mf(३)

n Cat.

perpetuating race and dominion वैशराज्यधर mfn

Kathā³.

perpetuating a race वैशकरः

MBh, R.

perpetuator of a family वैराभूत m MBh, Kathās.

perpetuity n नित्यता MBh, Suśr, ^{९१} नैत्यम्

W.

in perpetuity असन्तम् ind p. of posterity

प्रजावृत्तम् ~~AV.~~ AV.

perplex vb I व्याकुली कृ व्याकुली करोति Kāv,

Kathās — विभ्रम caus विभ्रमयते, विभ्रमयति Mṛkp,

Heat, सम्भ्रम caus सम्भ्रमयति — परिभुह caus

परिभौहयति (परिभौहयति Pāṇ 1.3.89) Kauś,

MBh, Kāv, सम्भुह caus सम्भौहयति MBh, Kāv,

etc, भुह caus भौहयति V, etc.

II आपीड caus आपीडयति MBh भिद

caus भेदयति, भेदयते IBh, R — लुप

intens लोकोप्ति KathUp — लुभ — caus लोभयति,

लोभयते śr — विकलीकृ विकलीकरोति śis,

Git, etc — विष्कृ — caus विष्कृत्यते kpr —

विमश (or विमन्श) विमशति, विमशते,

विमशताति, विमशनीते Bhp — विमद — caus

(only aor व्यभिचिदम्) AV — विभु — caus विक्रीभयति

Deśar — संहृ — caus संहृयति IEh.

III लु — cl 4 लुप्ति Dhātup 26.106.

to completely perplex सम्प्रमुह caus सम्प्रमुहयति

17th.

to be perplexed भ्रम cl 1 भ्रमति (cp. also

भ्रमते) and cl 4 भ्राम्याति, भ्राम्याति Dss,

Pur, Sidh, सम्प्रम सम्प्रमति, सम्प्राम्याति MBh,

Kiv, etc — परिमुह परिमुह्यति, परिमुह्यते SvetUp,

MBh, R, मुह d 4 (Mātup 26.89) मुहयति (rarely

मुहयते) Kiv, etc, सम्प्राम सम्प्रामुह्यति,

सम्प्रामुख्यते MBh — तम् cl 4 सम्प्रति (Pan 7.3.74,

rarely A R 2.63.46) W 2.30.7, Kāth, TBr, etc —

प्रचल प्रचलति (rarely प्रचलते) MBh, PhP — लुभ

cl 6 लुभति (only Dhātup 22.22) cl 4 (Dhātup 24.12)

लुभति MBh — विप्रतिपद विप्रतिपद्यते MBh

— संलुभ संलुभ्यति SER to be p. about सम्भ्रम

(only in) pass सम्भ्राम्यते MBh.

perplexed adj I आकुलित MBh, R, etc.,

आकुलीकृत R, Kathās, आकुल f(आ) MBh,

Kiv, etc. आकुलीकृत Pañcat, Kathās, आकुलीभूत

संकुलित, आकुलित MBh, etc., संकुल f(आ)

संकुलित R, आकुल Kathās - ~~संकुल~~

सम्भूत MBh, Kiv, etc., परिभूत Utterer, śis,

परिभूत śis, विप्रभूत MBh — सम्भूत

Utterer — भूत R, etc., भूतवत्

मुख्य MBh, Kāv, etc, सम्प्रदाय सम्मान्त

MBh, Kāv, etc, भामिनी Bhartṛ (v.l. for भ्रान्त),

भ्रान्त MBh, Kāv, etc — विवर्तन इ(आ) MBh, Kāv, etc,

etc — विहस्त MBh, Kāv, etc, हतचित्त (व),

हतचित्तस्य (व), हतधी (व), हतबुद्धि (व),

हतमति (व) — विपत्तस्य MBh, Kāv, etc, etc —

हतमानस MBh, Kāv, etc, हतमेधस्य — हतमानस

MBh, Kāv, etc, MBh, Kāv, etc, हतमानस्क

अन्तर्भनस L, विभनस Wājñ, MBh, etc.

I अन्तर्गामिभनस, अन्तर्गामिभनस — अपगव्भ VS,

अप्रगुण
अप्रगुण = — — — अलोक्ष — अभिमास

— असुण (आ (1.1.1.1, 1.1.1.1) इ (1.1.1.1)

(अप्रगुणायः) (1.1.1.1) (अप्रगुणायः) L — अपगव्भ

अप्रगुणायः (अप्रगुणायः) R, Kricch, Kagh, Mech, Śak,

Pānc t, Hit — अक्षित RV — अक्षित MBh,

BhP — शपित W — अक्षित MBh, Kāv, etc

लुभित Pāṇ 7.2.54 - विभुत R, Pañcat - विद्युर

f(आ) Kāv, Kathās, Rājat - विप्रतिपन्त Āpast -

विभक्त AitBr - विमित MaitrUp, MBh, etc,

सर्विभक्त f(आ) Śis, Ratnāv.

not perplexed विभुत , निर्विकल्पक I , निर्विकल्पक

Rājat excessively p. भृशविस्मित R , व्यतिभुत Hariv

greatly p. सुरविभक्त MBh, R leaving the mind . विभुत

p. as to विभुत (ifc) MBh p. by सर्वान्त

(instr) dis p. by passion शेषाकृत

p. in mind व्याकुलमानस, व्याकुलमानस, , व्याकुलदय

अंत, व्याकुलेन्द्रिय , , व्याकुलितचेतन, व्याकुलित

जनस, व्याकुलितहृदय, व्याकुलितान्तरात्मनः, ,
व्याकुलितेन्द्रिय

व्याकुलचित्त, व्याकुलचेतसः , विमूढात्मनः

Bhag, विमनस्क MBh, R, etc, व्यामोहितायतन Pāncat ,

आन्तर्चित्त, आन्तर्बुद्धि , , विस्मृतमानस ,

व्यग्रमानस , सम्प्रक्षुब्धमानस ,

gh inability) to decide परिच्छेदाकुल .

आकुलीभू व्याकुलीभवति .

, उन्मनाय उन्मनायते भृशदि .

, उन्मनी - √ अस , उन्मनी - √ भू , गुप

गुप्यति त्रप .

त्रपयति Śāntiś 4.15 to become p. त्रप cl 1 त्रपते

Rājat 3.94, aus त्रपयति, त्रापयति , विमद

विमदयति (विमदयति) , विमद

विनक्षयति, विनक्षयते to waste.

उन्मनस उन्मनयति उन्मनीकु

Prab.

perplexedness n उन्मस्कृत Śak (v.l.).

मोहयितृ मोहयितृ

विमोहिन् विमोहिन्, व्यामोहिन्

मोहिन् मोहिन्, मोहन इति

मुह मुह, निद्रावज्ज

exploring (the lot of) n मोहनम L, lit, 17th

विनाभनम Ragh, Kir, Vās.

greatly अथन मन मन

जनगोपन mfn RV 10.86.22, AV 12.2.15 a p. ques-

tion प्रश्नदूती L p. the mind मनोभुह mfn 17.

आकुर्वीभावः b.

eroloxity n I आकुलता 10.401, etc, etc,

आकुलम 10.40, etc, etc — विमोह

10.112 — विमोहः Kathās, BhP, मतिविमोहः,

विमोहनम Rājat, Prab, मोहः AV, etc —

मोहता 10.4, etc — मतिभ्रमः 10.4, मतिभ्रान्ति 10

L, मतिविभ्रमः L, मतिविभ्रान्ति L, भ्रान्ति

10.4, Kathās, etc, etc, भ्रमः (ifc 10.4) 10.4

10.4, Rājat, etc — विरूपा Rājat.

II आशक्ति ११. १०० (in dhan.) तापनाम् १००

2.91 - - 2100 (Pār 1.1.104) 10h 2, 10h³, 10h⁴, etc

(100 f आ 20h) — तिर f 4 f 3.10, 13 —

कल्याणितानि न प्रीतिः — कौमुदी — निष्ठायां

Kāv, etc — विद्वानः । Kāv, etc, Kāv, etc, Kāv, etc विद्वानः ।

Muz., Muz., Deshar ... नयग्राम ... नयग्राम

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ ३॥

absence of perplexity अभ्रान्ति - constant p. विमोह

rfn Kathis filled with astonishment and p. विरमराविशदवत

rfn Kathis mental p. मनःक्षयः 35h , तत्र प्रवेशः

W p. about points of compass दिग्भागः , दिग्भागः 35h

14.24 the p. (caused by) doubt संदेहदोषः MBh p.

from pain दुःखमोहः Des p. from so on दुःखमोहः 35h

Des p. of mind मौह्यनित्यः 35h 13.49.

persecute vb परिकल् परिकालयति MBh, 11,

कक cl 10 ~~परिकालयति~~ ^{कालयते} (rarely) 11 3.

41.26

persecuted adj दुःखित Hariv, 11, MBh, 11, 12,

Suśr, etc परिकल्पित MBh.

persecuting untruth अनृतद्वेष

mf V 7.66.13

~~(in law) being~~

(in law) being persecuted (as a defendant) अभियुक्त ^{मान}

mf.

perseverance n I धैर्यता

Pāncar, परिधारण

Pear—दृढता, दृढत्वम् MBh, Kāv, etc — रथैर्गम MBh, R,

etc — स्थिति f Bhg, Garvad, सस्थिति f riv

BhP + सम्प्रतिष्ठा BhP — व्यवस्थानम् MBh, R,

अवस्था MBh, R, etc — निर्वन्धः MBh, Kāv, etc.

II अध्यवसानम्, अध्यवसायः — उदाहरः

उदाहरः R, Mbh, Pāncat, VarPrg, etc, उद्योगः

निर्वहः Mudr, निर्व्यूहम् — वस्वः १ (अध्यवसायः)

L) — सूत्रतन्तु m (once n) L.

by persevarance निर्वन्धात्, निर्वन्धेन, निर्वन्धात् ind

full of p. व्यवसायवत् mfn Bth, Hariv - p. in अभिज्ञानः,

अज्ञः (loc or in comp) BthP 7.14.11, Bth 9.12, Kath's,

xxx Rājat 8.226 , प्रतिष्ठा (ifc f आ) (comp) VS, etc

, प्रसवित f Mn, Kir, Kath's , निर्वन्धात् comp Bth,

NārkaP , व्यवस्थिति f (instr or loc) BthP p. in diffi

culties समाधि m p. in meditation योगधारण

Bhag, BhP p. on the right path स्थितम् R with p.

निर्वन्धात्, निर्वन्धेन, निर्वन्धतः ind.

persevere vb उपार्थं desid उपैक्षति ŚBr

2.11 - प्रतिसमीक्ष प्रतिसमीक्षते BhP.

to persevere in any act स्था cl 1 तिष्ठति तिष्ठते

AV, Mn, MBh, etc

one who perseveres in his duties without looking to

their reward कर्मशील mfn W.

persevering adj I तस्थिर f(अ) — तस्थिरा MBh.

II अभिनिविष्ट — हस्ताहक gana शाजकदि Pāṇ

2.9, (the Kās reads हस्ताहक), हस्ताहवत (gana

वत्कादि Pāṇ 5.2.136) Pañcat — हस्त f(भू))

n (भू) AV 9.2.16, 18.41.26, VS 15.1 — हस्ताभिन —

कृतप्रशान्त

Pañcat - निष्पत्ति RV -

प्रयत्नवत् Kām - व्यवसित V, व्यवसत Divyāv.

साभिप्राय Kathās.

not persevering अव्यप्राण Suśr p. in दुष्टप्रत

(loc or comp) R , सास्थित (loc) R , व्यवस्थित

(loc or comp) Yājñ, MBh, etc p. effort निर्व्यप्राणः RVp. in action स्थिरकर्मिण Ragh very p. सुद्युत RV,

महोदध

Śukas, Rājat.

state of being persevering अभिनिविष्टता sāh.

perseveringly निर्वन्धात्, निर्वन्धेन, निर्वन्धतः ind.

स्थेम्ना ind.

Persia n पारसीकः (prob पारसीकम्) Bhpr.

Persian adj पारसीक Ragh, Kathās, etc, पारस

f(इ), पारसिक f(इ) Col (v.l. पारसीक), पारसीकैय

f(इ) Bhpr.

a horse of Persian breed परादनः L a P. horse

पारसीकः L the P. language पारसी (with or sc.

गोश्व) 'P. oil' (Naphtha) ^{९९} पारसीकतेकम् Vcar.

Persian n ताजिकः Kathās 37.36, Romakas (also

ताजिकः).

Persians पारसीकाः m pl nagh, Kathās, etc, पारसाः

m pl MBh, VP — पद्धवाः m pl — ताजिकाः m pl

Kathās 37.36, Romakas (also ताजिकाः), ताजिकाः m pl L.

persistinⁱⁿ vb निर्बन्ध-निर्बन्धनाति th, Pur .

to persist in doubting शत cl 1 तिष्ठति,

तिष्ठत (with शिष्य) .

persistence in विनिर्बन्ध comp. th, Mark .

having persistency हृद म (वी) n (म) AV

9.2.16, 18.4.26, 15.1 improner p. मिथ्याग्रह A .

persistent adj साग्रह pas, Paris, लग्नग्रह

Kathās . (applied to Vishnu) वैवर्धन 12.

persistently n हठान् हठः (ibc) .

persisting in an assertion स्थिर प्रतिज्ञा n ev .

person n व्यक्तिः (पुरुषादि) RV, etc. — तन्तु

m (the sg also used collectively) RV, MBh, etc. — नरः

RV, etc. — नरः RV, Mir 11.36. तन्तु has on

RV 3.1.85, तन्तु m — पुरुषः RV, etc. — नरः

RV, etc. — मूर्ति f MBh, Kav, etc. — तन्तु f AitBr 8.

RV, etc. (ifc) RV, MBh, Hariv, etc. तन्तु f RV, etc.

देहः, देहम् Subh — पदार्थः Var, Kav, Sur — विशू

m or f L.

an able person राघ — any n. what so ever

ये के च

any p. who does not speak sanskrit and

does not conform to the usual Hindu institutions निरुपेक्षः(f डे) 'er, etc approaching in p. प्रत्यक्षागमनम्pinhas (to fall) at a p.'s feet पादतले in in in basedon the p. आत्मसंस्थ mf(आ) n Malav belonging tothe p. तनुवत् mf n 6.41.2 a beloved p. प्रीतिपात्रम्MF characteristic of a p. द्व्यलक्षणम् Kan concerningone's own p. प्रतिशरीरम् ind fat connected with the p.आत्मसंस्थ mf(आ) n Malav dear as one's own शरीरतुल्य

mf(अ)n with a dear p. प्रियजनः mar a distinguished p.

शिरोमोहि m Cat an eminent p. शीर्षिन n, शिरोमोहि

m Cat entire in p. सर्वजन, सर्वजन mfn १, २, ३

adv/ every p. सर्वजनः Varṇa, Bhṛ, Pañcar, etc,

सर्वजनता pañcar expressive of a p. द्वयजनक

mfn, द्वयवादिन mfn Pañcatip for one's own p. प्रसङ्गम्

Pat forming the p. (preserving life) तनूकृत

mfn ३१.३१.९ a good p. साधुजनः Tāv, Bhurtas pañcar

about a p.'s back पृष्ठलग्न mfn (२२२) Pañc an illus-

trious p. शीर्षिन्n in p. साक्षात्

ind MBh, Kāv,

etc the n. p. शरीरमात्रम् one's body i.e.one's own p. शरीरम् (once in शरीरम् ifc fअ) In 11.229 one's own p. स्वशरीरम् the n.

considered as one and opposed to the separate members of

the body अमन m VB, SB r a p. in whom any qualityis conspicuous भाजनम् (with sen or ifc with आ)MBh, Kāv, etc the p. nearest to the speaker जनः (इ

नुषादि) Na1 10.10, Sak, Mālav the p. of a lover

हरिचन्दनम्

L the n. of a mistress

हरिचन्दनम्

L

(in dran) a p. of consequence मानमिश्रः (only in

प्राकृत) 'ak , तेजस n (often pl) 7.13,

'ak 7.15, तेजो (in dran) a p. of dignity मानमिश्रः

(only in प्राकृत) 'ak a p. of honourable parents

सभ्यः

W a p. referred to without name

अमुक

मृ(आ) n Yājñ a p. who kills wild beasts मरु n L

a p. whose father is Brahman and whose mother is a Bati

सटः, सटम

L a p. with a fleshy navel गोण्डः L

a p. with a prominent navel शोण L protecting the

p. तनुपा mfn 4.612, 4.6, 7.38, Santhar 1.6.11,

तनुपान mfn (ई) n 2.6, 12, 7.5, तनुपावन् mfn

Aitor 1.27 pure in n. सुक्कदेह mfn relating to a

p. पुरुषयोगिन mfn KātyŚr (Gr) single p. द्वयम्

this p. अव्यय नः b 8.709, Mariv 7110, p 2.41.2, lek,

etc, एवम् नः Kāvyād 2,75 the whole p. सर्वमिन् m

SB, Mn, MBh, etc .

to appear in person प्रविष्टकार om प्रविष्टकार्यते

Kad .

attended by many persons सभा in a class

of p. to be cherished (as parents, children and guests)

पौष्पवर्गः filled with p. सनाथ mfn 'antis,

sch the p. of the Uotrakas होत्रा the presence of a

number of p. कुलसंनिधि- m Mn 8.194 & 201 representing 4

p. पतुरात्मन mfn Hariv 12684 (Vishnu) Kris'p, Pajat 4.

507 & 5.25 (Kesava) a strict rule a to applying an

example to particular p. only प्रतिनियमः Kap .

the holy and superhuman personage which a kind of a

man of the military class may become by the performance of

great austerities राजर्षि m 'rd, 'n, 'h, etc .

personal adj शारीरिक MW .

any personal business अहंकारमि With 3.11206 any

p. object अहंकारमि With 3.11206 concerning the p.

soul प्रसंगात् containing a p. address प्रत्यक्षकृत्

Vir containing a n. wish प्रत्यक्षादिभिः निराकरं n.

(as an art or science) शिल्प वैलव 1.15 / v.1.शिल्प

one's own n. observation स्वानुभवः cat n. advantage

स्वार्थः Wairāṇ, etc p. and family name

नामगोत्रे n du Gaut, Kaus p. arrest स्थानासिद्धः

Yājñ, etc p. decoration कोन्ति f Mal. Sak, etc,

Pāncat, Kusr, Kathās p. entity पुद्गलः lalit p.

matter स्वार्थः śāh, Vedāntas, Tīrāt, etc p. name

नामन n Kās on Jan 8.2.23 p. possession नराची

the p. principle in man or other being पुरुषः, etc

p. risk आत्मसिद्धिः Mit p. rule पुरुषस्यम् Katy' r a p.

soul जीवात्मन् m Tarkas, 6.1, served 4.7.57 n.

struggle नियुद्धम् Sh, Hariv, Var, Busr, etc n. termi-

nation नरः Kas on Pan 3.1.85 n. transgression

आत्मपरायः 5.79.5, Mit a p. wish प्रसगाशिस f.

KatySr, Sch .

personality n व्यक्तीता, व्यक्तित्वम् .

concerning individual personality अद्यात्मन् ind

the (heretical) doctrine of the existence of a p.

सत्कायवृष्टि f. ivyāv, Mahāvī having no p. निरहक्रिय

mfn BhP ' state of p.' (E. of a period in a 'rāvaka's lif

) तनुभूमि f Buddh L the (heretical) view of the

existence of a p. सत्कायवृष्टि f. ivyāv, Mahāvī without p.

निष्पुद्गल mfn .

personally साक्षात् ind bh, Kāv, etc,

प्राक्षम् ind bh, etc (also प्राक्ष ibc)

प्राक्ष and प्राक्ष (generally used as an adv) .

addressed personally प्राक्षकृत mfn Nir appeared

p. प्राक्षभूत mfn Nit heard p. प्राक्षतः भूतम्

to appear personally साक्षाद् भू साक्षाद् भवति

Kathās .

personification (esp. of 'iva) n मूर्ति f

Heat, मूर्ति f TBr, Mn, MBh, etc, (as a

daughter of Taksha and wife of the Pritis or of Angiras or

of a Sudra or of Agni) स्तवरा (played by an

actor) भूमि f Kathās .

personification of the Supreme Being श्रीमूर्ति f .

personified adj मूर्तिभूत in, with etc .

joy personified (esp. as one of the two wives of

Kamadeva) प्रीति f Hariv, Pur, Kathas knowledge p.

ज्ञानमूर्ति f ~~for~~ 12 6.4.12 punishment p. दण्डः पुरुषः

in time p. कालपुरुषः ardra, कालनरः , कालमूर्ति

f .

Perspicuity n विस्पष्टता śāh - प्रसङ्गता

Cat प्रासादः Pratān, Kavyāc, śāh - मिश्रकुलम्

Var .

obscurity and perspicuity गूढा गूढता, गूढगूढत्वम्

śāh 2.10 & $\frac{10}{11}$.

perspicuous adj स्फुटार्थ 'Sis — स्पष्टार्थ

Cān, Yājñ, Sch — प्रसन्न MBh, Kām — (as a

poem) प्रसादिन Balar — अन्वितार्थ — भिन्नार्थ

'Sak — (as a speech) शुद्धवर्ण MW — (as a

speech) स्फुटाक्षर Ratnav .

perspiration n स्वेदः (ifc आ) PV, etc,

स्वेदजनम् (ifc आ) PV. स्वेदः sh, स्वेद

(ifc) 'Sis' - मिः L - निदायः (न्यायुवादि)

L - प्रसवणम् L - श्रमजनम् Pas, 'Sis, ^{श्रमवारि,} ~~प्रमशीकरः~~

प्रमशीकरः Git, यामाङ्गु n ttarar - सिप्रः L -

स्नानम् L .

any instrument for causing perspiration स्वेदनम्

Susr ' born from the p. of Śiva ' (N. of the planet Mars

शिवदामेजः causing p. प्रस्वेदित n n causing p.

in the feet पादस्वेदनम् covered with p. प्रस्वेदिन

~~mf~~ mfn Hit , प्रस्विन्ना mfn R drop of p. स्वेदजलकणः

Sis, स्वेदजलकणिका Vas, स्वेदबिन्दु m Vas , अमवारिबिन्दु m,

अमवारिलेशः Kāv , दर्मबिन्दु m ' drops of n. '

स्वेदाः m pl excessive p. प्रस्वेदः Bh, Het, Sāh

great p. प्रस्वेदः Bh, Het, Sāh having p. रौपस्वेद

mfn MBh , सप्रस्वेद mfn MBh heat water p. दर्मपयस

n Sis 9.35 , दर्मजलम् Kāvya 2.73, दर्मतायम्

Sis 17.2, दर्मताया (ifc) , दर्माम्बु n usr 6.

17.53, धर्माभ्रस n Kavyāḍ, Mālatīm, धर्मदुष्कम् 'Sak 1.

29, Sch ' one whose body is freed from p. and impurity '

' a jin ' स्वेदमलाज्झितदहः L p. of the feet पादप्रस्वेदः

Heat p. of the fingers अङ्गुलीक्षरण Ragh 19.19 produced

by the p. in the feet पादस्वेनिक mfn g अक्षयूतादि

producing p. प्रस्वेदितवत् mfn W a remedy for causing p.

स्वेदनम् Susr ' rock p. ' (bitumen ') शिलास्वेदः L

streaming with p. सप्तस्वेदजल mfn W suffering p. प्रस्वेदितवत्

mfn W suppressed p. अस्वेदः L trickling p. स्यन्दः

BhP .

to emit cold perspiration सि प्राय Nom सि प्रायते

Car toget into p. प्रास्विद् प्रास्वेदते Susr .

perspire vb स्विद् cl 1,4 (Dhātup 18.4, 26.79)

स्वेदते, स्वेद्याति AitĀr, ChUp, KātyŚr, MBh, etc,

आस्विद् Ā — अपवा अपवाति RV 1.162.10 .

to cause to perspire सास्विद् caus संस्वेदयति

Susr .

